

LIITE

KOHDEKUVAUKSET

Mäntsälä

Yleiskaava 2050 suunnittelualan arkeologinen inventointi 2019-2020

Kannen kuva: AKDG6272:1 Peltolan torppa. Kellarin sisäänkäynti. Kuva lännestä.

Kohteet aakkosjärjestyksessä

Ali-Mäkelä, 1000002190.....	6
Andersberg, 1000038510 (uusi kohde)	9
Andersberg torppa, 1000038512 (uusi kohde)	12
Anttila 1, 1000005975	14
Anttila 2, 1000005976	16
Anttila Maitoinen, 1000038536 (uusi kohde)	18
Arola 1, 1000005955	21
Arola 2, 1000005956	23
Aromaa, 1000005961	25
Brusila, 1000038522 (uusi kohde)	27
Eerola, 1000038533 (uusi kohde).....	32
Elginmäki, 1000009162	35
Elginmäki (Marjala), 1000014008.....	36
Frugård, 1000027422	38
Frugårdin silta, 1000038508 (uusi kohde).....	40
Hakkarinoja, 1000038505 (uusi kohde).....	43
Hermanongimaa, 1000022522	45
Hermanongimaa Juhola, 1000038519 (uusi kohde).....	49
Hermanongimaa Låfvilä (Levelä), 1000038517 (uusi kohde)	52
Hermanongimaa Myllypuro, 1000038520 (uusi kohde)	55
Hermanongimaa Piipola (Pyyppölä), 1000038518 (uusi kohde)	58
Hirffeharaby (Hirvihaara), 1000038499 (uusi kohde)	61
Hirvihaara Koskela, 1000038497 (uusi kohde)	64
Hirvihaara Myllykoski, 1000038496 (uusi kohde)	67
Hirvihaara Mäkelä, 1000038501 (uusi kohde)	72
Horsmankallio, 1000038507 (uusi kohde).....	75
Hovila, 1000038494 (uusi kohde).....	77
Humalistonmäki, 1000038531 (uusi kohde).....	79
Hurankoski, 1000038498 (uusi kohde).....	82
Ilomaa, 505010006	85

Jerpinmäki, 1000038656 (uusi kohde)	87
Jortinkallio, 505010002	89
Juhola, 1000005957.....	91
Järvelän mylly, 1000038515 (uusi kohde)	93
Järvelä Säaskjärvi, 1000038527 (uusi kohde).....	96
Kaipainen, 1000038652 (uusi kohde)	101
Kalkkisaari, 1000038504 (uusi kohde).....	103
Karlsberg (Mäntsälän kartano), 1000038529 (uusi kohde).....	106
Kerlamminkalliot, 505010010	109
Kerlamminkalliot NW, 505010011	111
Kerämäki, 1000028630.....	114
Kivelä, 1000005962	116
Kivisoja, 1000038542 (uusi kohde).....	118
Kolmio, 1000038493 (uusi kohde).....	121
Koskimäki, 1000038662 (uusi kohde).....	124
Kylänoja 1, 1000038500 (uusi kohde)	127
Kylänoja 2, 1000038500 (uusi kohde)	130
Leppälä 1, 1000038503 (uusi kohde)	133
Leppälä 2, 1000038509 (uusi kohde)	136
Linnainen, 1000038539 (uusi kohde)	138
Manni, 1000038649 (uusi kohde).....	141
Manni 2, 1000038646 (uusi kohde).....	144
Mattila, 1000005970	147
Mattila, 1000005958	149
Murronmäki, 1000038506 (uusi kohde).....	151
Mäkelä Maitoinen, 1000038537 (uusi kohde)	154
Mäntsälän mylly, 1000038528 (uusi kohde)	157
Nikinoja, 1000038541 (uusi kohde).....	160
Nikinoja 2, 1000038655 (uusi kohde).....	165
Nikunsaari, 1000028630.....	169
Nordbo, 1000038511 (uusi kohde).....	171

Norrkulla, 1000038530 (uusi kohde).....	174
Numminen (Nummis), 1000034913	178
Numminen Nuutinmäki, 1000038513 (uusi kohde).....	183
Numminen Nuutinmäki 2, 1000038645 (uusi kohde)	189
Nummistenkoski, 1000038644 (uusi kohde).....	192
Olkinen, 1000038538 (uusi kohde)	196
Omitto-oja, 1000012318	199
Palomäki, 1000038077	203
Peltolan torppa, 1000038647 (uusi kohde).....	206
Peräinmäki, 1000005971	210
Pikkusuo, 505010005	212
Pitkäniitty, 1000002669	214
Polvenkallio, 1000038516 (uusi kohde)	216
Rajakallio, 1000038657	218
Rajaniitty, 505010007.....	220
Ratioja, 1000038521 (uusi kohde).....	222
Riitasuonkallio, 1000008814	225
Rinteelän torppa, 1000038651 (uusi kohde).....	228
Saarenniitynoja 1, 1000038525 (uusi kohde).....	231
Saarenniitynoja 2, 1000038526 (uusi kohde).....	234
Sammalsuo, 1000038495 (uusi kohde)	237
Soiranmäki, 1000038653 (uusi kohde).....	239
Sukula (Joki-Sukula), 1000038535 (uusi kohde)	242
Sukulan koski, 1000005964	245
Sulkava, 1000038545 (uusi kohde).....	247
Sulkava 2, 1000038654 (uusi kohde).....	250
Sulkava Linnaistenkylä, 1000038543 (uusi kohde).....	256
Sulkava Myllymäki, 1000038546 (uusi kohde)	260
Sulkava Rekola, 1000038544 (uusi kohde).....	262
Säxjårfvi by (Sååksjårfvi), 1000038523 (uusi kohde)	266
Sååksjårfven hopeakaivos, 1000038524 (uusi kohde).....	272

Sääksjärven kestikievari, 1000038650 (uusi kohde).....	275
Sääksjärven tulitikkutehdas, 1000038648 (uusi kohde).....	278
Sääksjärvi Anttila, 1000005959	280
Sääksjärvi Rauhamaa, 1000005960.....	282
Tammisto, 505010009.....	284
Toltinperä 1, 1000038547 (uusi kohde)	287
Toltinperä 2, 1000038548 (uusi kohde)	289
Tuppurin torppa, 1000038502 (uusi kohde)	291
Tömistö, 1000005987.....	295
Vaarakorpi, 1000038514 (uusi kohde)	297
Vattonjärvi, 1000038549 (uusi kohde).....	299
Vierumäki, 505010008	302
Vähämaa, 505010015.....	304
Ylikartano, 505010003.....	306
Ängsjöholm (Kassila), 1000038540 (uusi kohde).....	309

Ali-Mäkelä, 100002190

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** ei määritelty
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** kivikautinen
ETRS-TM35FIN: P: 6721818 I: 402199 Z: 85
ETRS-GK25: P: 6723196 I: 511656
Koordinaattiselite: Löytöpaikan koordinaatit

Lähin osoite: Mäkipuoli 45, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee loivasti etelään viettävällä hiekkaisella peltorinteellä. Paikalta on löydetty vasarakirveen puolikas, kivikirveen katkelma ja kvartsia.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin vuoden 2019-20 inventoinnissa. Kohde sijaitsee Hirvihaaran kylän luoteispuolella olevan Kotosuon länsilaidassa, mäen etelärinteessä. Löytöjen perusteella paikalla on sijainnut nuorakeraaminen asuinpaikka Inventointihetkellä pellossa, josta löydöt ovat peräisin, oli juurikasviljelämä. Maaperä on hiekkainen tällä kohtaa mäen rinnettä, ylempänä rinteessä on kivikkoisempaa. Etelässä rinne laskee hieman jyrkemmin kapeaan, nimettömään uomaan, joka johtaa idempänä Kylänojaan. Uoman reunat ovat pusikoituneet, pohjoispuolella on vesakoitunut hakkuuaukea. Pellon kohdalla oleva terassimainen kohta on ollut soveltuva asumiseen, mutta lisähavaintoja ei asuinpaikkaa liittyen saatu. Kohteeseen lisättiin muinaisjäännösalueen rajausta, pellon kohdalle, joka vaikuttaa sopivalta asuinpaikaksi. Kohteen säilyneisyyden ja laajuuden määrittäminen on selvitettävissä koekaivauksella.

Kuvat: AKDG6241:1

Aiemmat tutkimukset:

Sanna Saunaluoma 2004 tarkastus

Aiemmat löydöt:

KM 29733 (Vasarakirveen teelmän katkelma)

KM 34427 (Kivikirveen kantakatkelma, kvartsia)

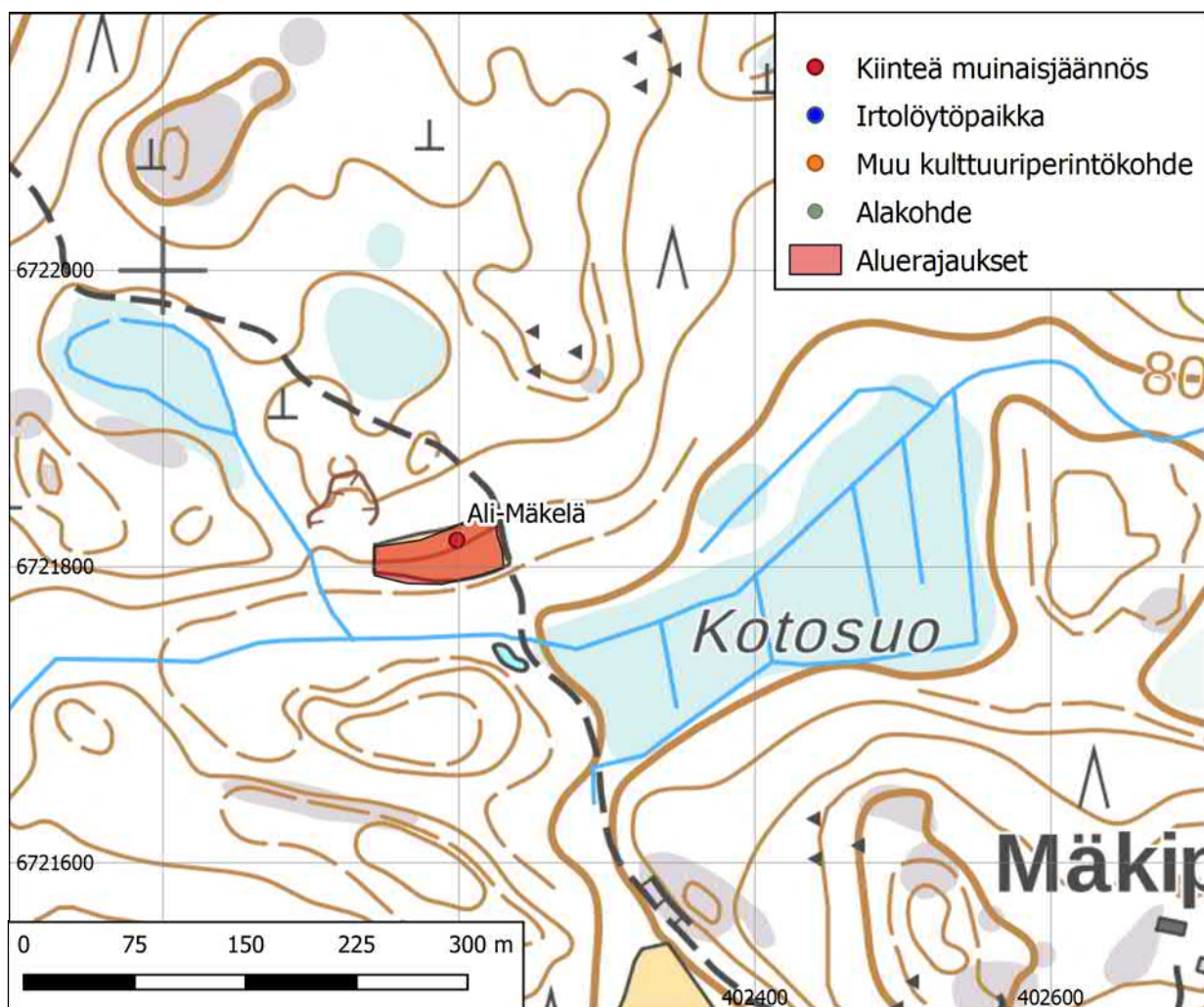
KM 39125:1-2 (Kivilajiesineitä)

AKDG6241:1 Ali-Mäkelä. Kivikautinen asuinpaikka. Kuva idästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Ali-Mäkelä, 1000002190, kivikautinen, asuinpaikat, kiinteä muinaisjäänös

Andersberg, 1000038510 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** kartano
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6714460 I: 405926 Z: 85
ETRS-GK25: P: 6715955 I: 515603

Koordinaattiselite: Kartanon koordinaatit

Lähin osoite: Onkimaanti 51, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Andersbergin kartano, nykyisin Ylikartano, sijaitsee Nummisten kylässä. Nummisten säterikartano Frugård (Alikartano) jaettiin 1780-luvulla ja Andersberg sai yli puolet sen maista. Ensimmäinen omistaja oli majuri Anders Johan Nordenskiöld. 1800-luvun lopulla kartanoon liitettiin runsaasti maita ja sen kokonaispinta-ala oli noin 2500 hehtaaria. Vuonna 1917 tehtailija Emil Aaltonen osti kartanon ja rakennutti kartanolle mm. tiilitehtaan, sikalan ja kapearaiteisen rautatien ja kehitti kartanon toimintaa monipuolisesti. Kartanon maalla on myös oma hautausmaa.

Kohde on iältään melko nuori, koska se on perustettu vasta 1780-luvulla. Kartano on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa ja maatalousvaltaisen elinkeinonsa ja se on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Kartanon alueella ei käyty inventoinnissa, johtuen koronavirustilanteesta. Heti kartanon pohjoispuolelta, piha-alueen ulkopuolelta havaittiin kuitenkin kohde Andersberg torppa, mj-tunnus 1000038512

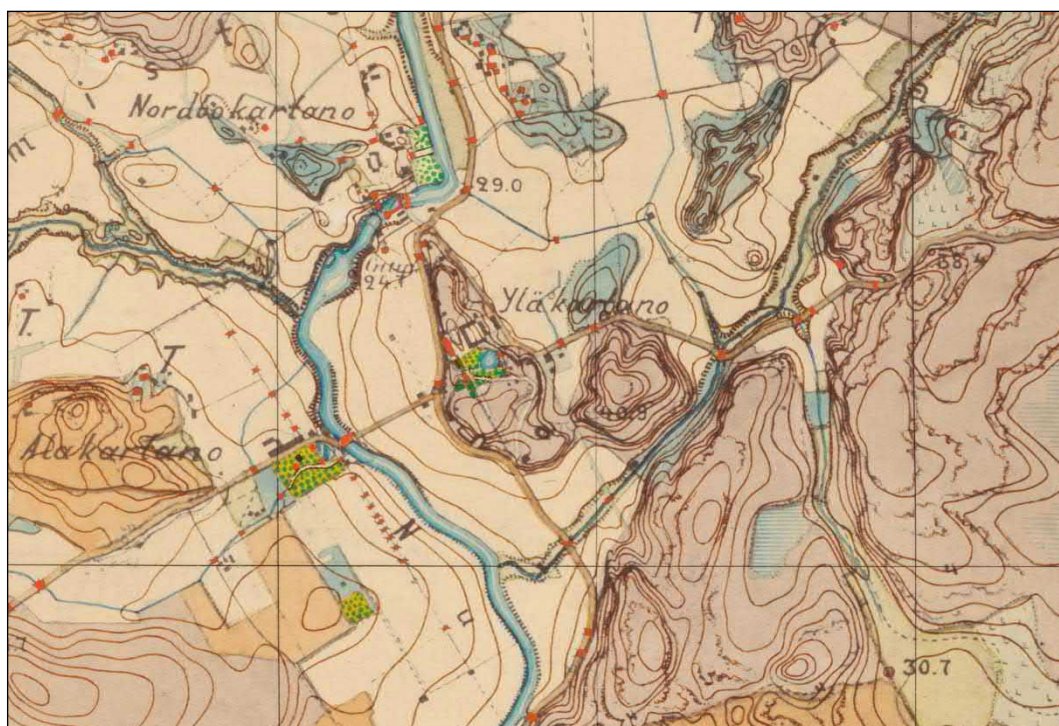
Kuvat: AKDG6220:1

Aiemmat tutkimukset: -

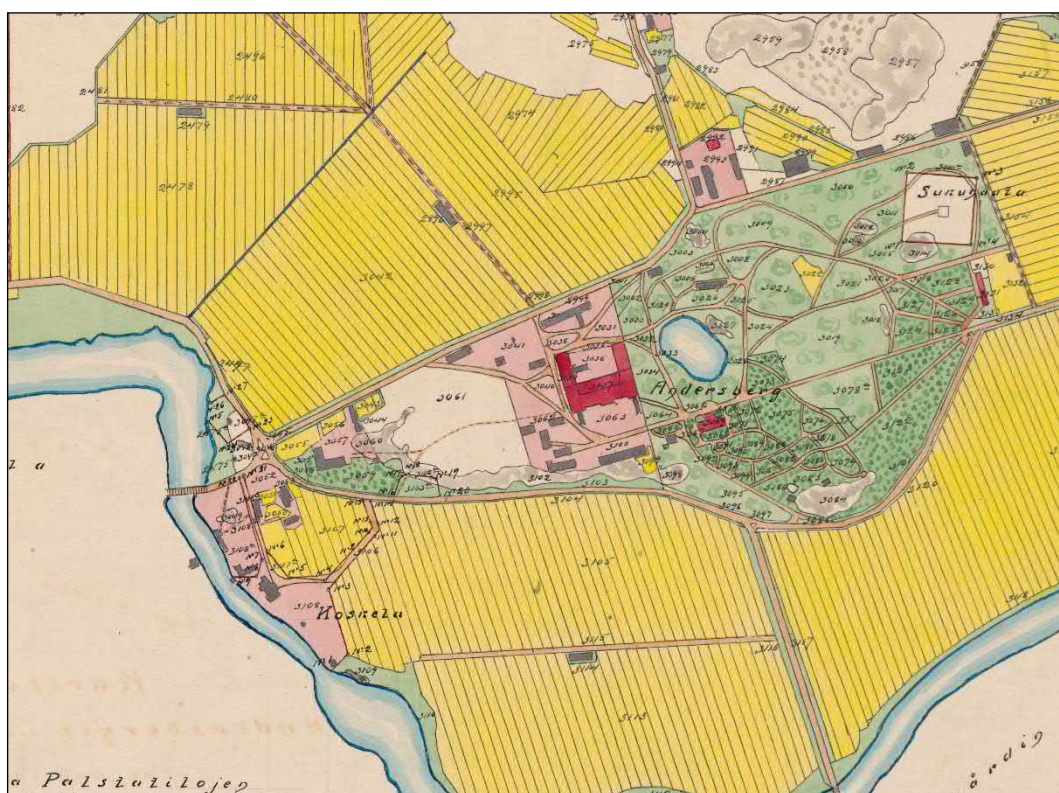
Aiemmat löydöt: -

AKDG6220:1 Andersbergin kartano ympäristöineen. Dronekuva pohjoisesta

Andersberg nimellä Yläkartano 1800-luvun ns. Senaatin kartastossa (lehti X/31)

Andersberg vuoden 1923 tiluskartassa. (KA B61:3/1-45)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Andersberg, 1000038510, historiallinen, asuinpaikat, kartanot, muu kulttuuriperintökohde
 Andersberg torppa, 1000038512, historiallinen, asuinpaikat, torpat, muu kulttuuriperintökohde
 Nummistenkoski, 1000038644, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt, kiinteä muinaisjäänös
 Ylikartano, 505010003, kivikautinen, asuinpaikat, kiinteä muinaisjäänös

Andersberg torppa, 1000038512 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** torpat
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6714782 I: 405901 Z: 75
ETRS-GK25: P: 6716274 I: 515571

Koordinaattiselite: Kivijalan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Onkimaantie 21, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Nummisten kylässä, Ylikartanon pohjoispuolella lähellä Onkimaantietä, noin 20 metriä sen eteläpuolella. Inventoinnissa havaittiin rakennuksen kivijalka, joka oli tuulenkaatama kuusen vaurioittama. Kivijalan pohjoisosa on säilynyt, sen luoteisnurkassa on uunin jäännökset, joka erottu kasana. Eteläosastaan kivijalka on pahoin tuulenskaadon vaurioittama. Uunista päätellen, kyseessä voisi olla asuinrakennus. Kohde on nimetty Andersbergin torpaksi, mutta varmuutta siitä, että kyseessä olisi juuri Andersbergin kartanoon liittyvä rakennus ei ole. On mahdollista, että rakennuksen pohja on varhaisemmaltakin ajalta kuin 1780-luvulla perustettu kartano.

Kuvat: AKDG6269:1

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6269:1 Andersberg torppa. Torpan tai muun vastaavan rakennuksen kivijalka, jota tuulenkaato on pahoin vaurioittanut. Kuva lännestä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Andersberg, 1000038510, historiallinen, asuinpaikat, kartanot, muu kulttuuriperintökohde
 Andersberg torppa, 1000038512, historiallinen, asuinpaikat, torpat, muu kulttuuriperintökohde
 Nummistenkoski, 1000038644, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt, kiinteä muinaisjäännös
 Ylikartano, 505010003, kivikautinen, asuinpaikat, kiinteä muinaisjäännös

Anttila 1, 100005975**Laji:** löytöpaikka**Muinaisjäännöstyyppi:** löytöpaikat**Alatyyppi:** irtolöytöpaikat**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** kivikautinen**ETRS-TM35FIN:** P: 6737183 I: 399484 Z: 80**ETRS-GK25:** P: 6738476 I: 508473**Koordinaattiselite:** löytöpaikka**Lähin osoite:****Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Reikäkivi (KM 9509) on löytynyt Sulkavan kylästä Anttilan tilalta. Löytöpaikka sijaitsee noin 120 m luoteeseen tilan päärakennuksesta, Mustijoen länsirannalla, kivikkoisen mäen kaakkoisreunalla. Löytökohdan maaperä on karkeaa soraa. Aivan löytöpaikan vieressä on vanha hiekkakuoppa.

Vuoden 1984 inventoinnissa ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Inventointihavainnot:

Löytöpaikkaa ei lähemmin tarkastettu vuoden 2019 inventoinnissa, johtuen koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilasta, paikan tarkastaminen olisi vaatinut piha-alueella liikkumista.

Kuvat:**Kuvat:****Aiemmat tutkimukset:**

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi. Inventointikertomuksen kohde 37

Aiemmat löydöt:

KM 9509 (Reikäkivi)

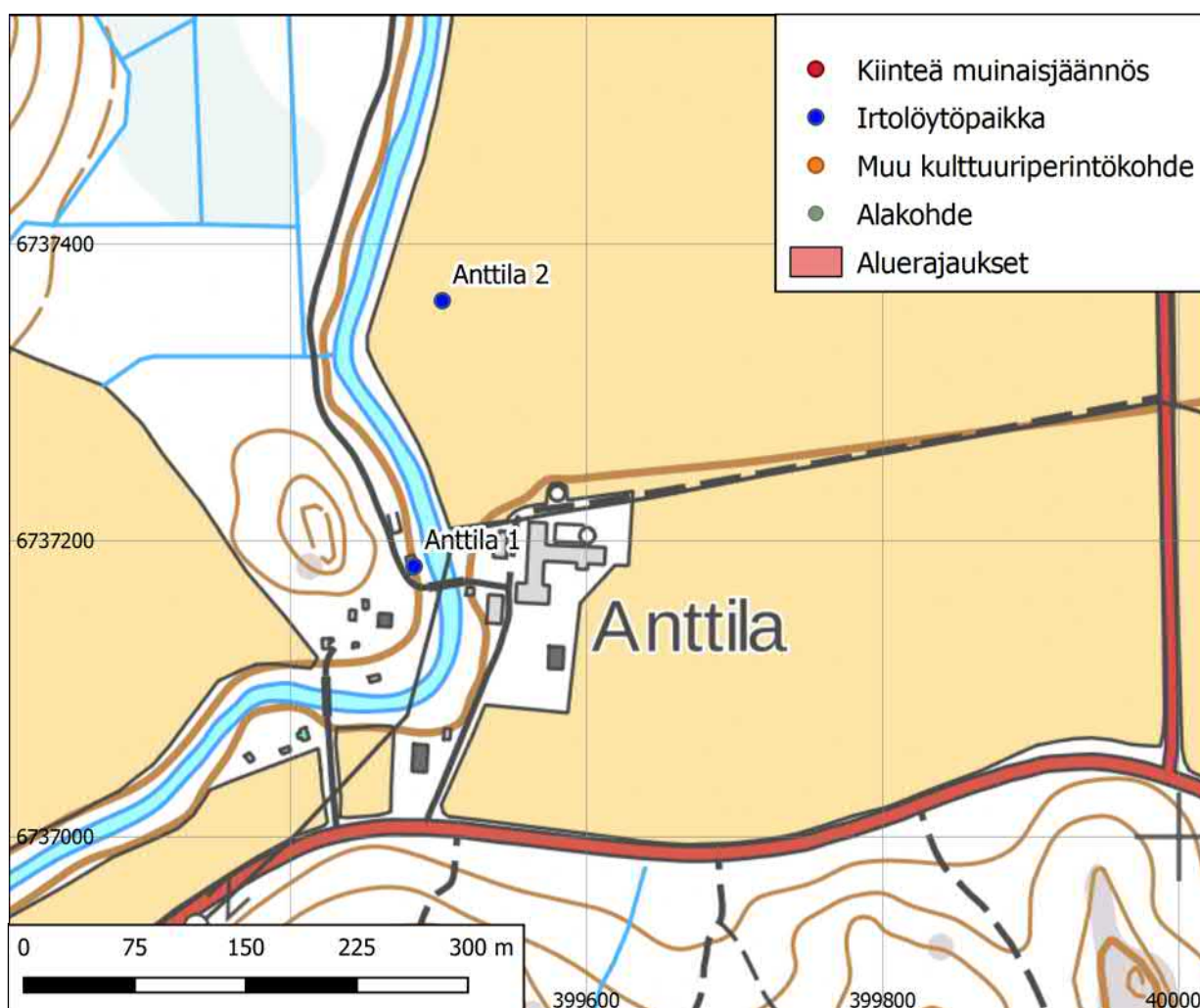

AKDG6302:1 Anttila 1 (punainen pallo) ja 2 (sininen pallo). Irtolöytöpaikat Anttilan talon pelloilla ja talon takana olevan mäen rinteessä. Dronekuva idästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Anttila 1, 1000005975, kivikautinen, löytöpaikka

Anttila 2, 1000005976, kivikautinen, löytöpaikka

Anttila 2, 1000005976**Laji:** löytöpaikka**Muinaisjäännöstyyppi:** löytöpaikat**Alatyyppi:** irtolöytöpaikat**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** kivikautinen**ETRS-TM35FIN:** P: 6737362 I: 399503 Z: 80**ETRS-GK25:** P: 6738655 I: 508490**Koordinaattiselite:** löytöpaikka**Lähin osoite:** Oitintie 817, Mäntsälä**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Uurrenuija (KM 18405) löytynyt Sulkavan kylästä Anttilan tilalta. Löytöpaikka sijaitsee noin 150 m luoteeseen tilan päärakennuksesta, Mustijoen itärannalla. Löytökohta on alavaa savipeltoa. Vuoden 1984 inventoinnissa ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Inventointihavainnot:

Inventoinnissa todettiin, että pelto, jolta uurrenuija oli löytynyt, oli kyntämättä ja sitä ei lähemmin tarkastettu.

Kuvat: AKDG6302:1**Aiemmat tutkimukset:**

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi. Inventointikertomuksen kohde 37

Aiemmat löydöt:

KM 18405 (Uurrenuija)

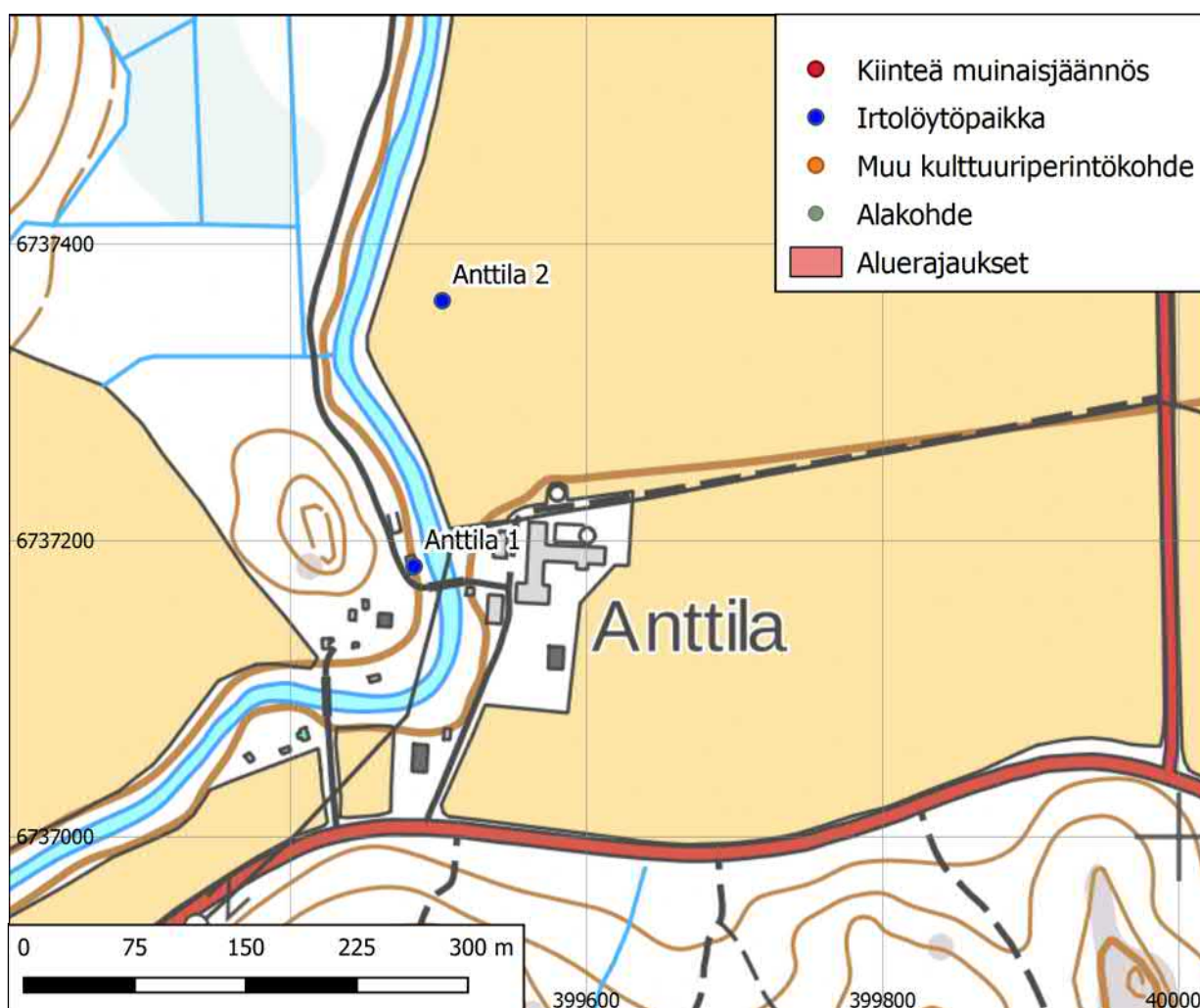

AKDG6302:1 Anttila 1 (punainen pallo) ja 2 (sininen pallo). Irtolöytöpaikat Anttilan talon pelloilla ja talon takana olevan mäen rinteessä. Dronekuva idästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Anttila 1, 1000005975, kivikautinen, löytöpaikka

Anttila 2, 1000005976, kivikautinen, löytöpaikka

Anttila Maitoinen, 1000038536 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6734666 I: 396332 Z: 80
ETRS-GK25: P: 6738475 I: 508476

Koordinaattiselite: Koordinaatit talon piha-alueelta

Lähin osoite: Tervahaudantie 54, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

-

Inventointihavainnot:

Anttilan historiallinen asuinpaikka sijaitsee Maitoisten kylässä, Mustijoesta erkanevan uoman länsirannalla. Maitoisten kylän varhaisin asutus on 1700-luvun alkupuolelta, jolloin Olkisten kylän yhteydessä on vuonna 1734 mainittu Maitoinen-niminen torppa, joka kuului Harvialan kartanolle. Myöhemmin mainitaan myös toinen Maitoinen-niminen torppa. 1750-luvun lopulla ne on merkitty Mäntsälän henkikirjaan Rastila-nimisenä kylänä. Varhaisimmat karttamerkinnot asutuksesta ovat Kuninkaan kartastossa 1700-luvun lopulta. Siihen on merkitty kaksi taloa nykyisten Anttilan ja Mäkelän kohdalla. On todennäköistä, että ne ovat samoilla paikoilla kuin edellä mainitut torpat. Molemmat talot ovat edelleen asuttuja ja alue rakennettua.

Anttila on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa ja maatalousvaltaisen elinkeinonsa ja se on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuvat: AKDG6309:1

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6309:1 Maitoisten kylää. Vasemmalla Anttilan tila ja oikealla Mäkelä.

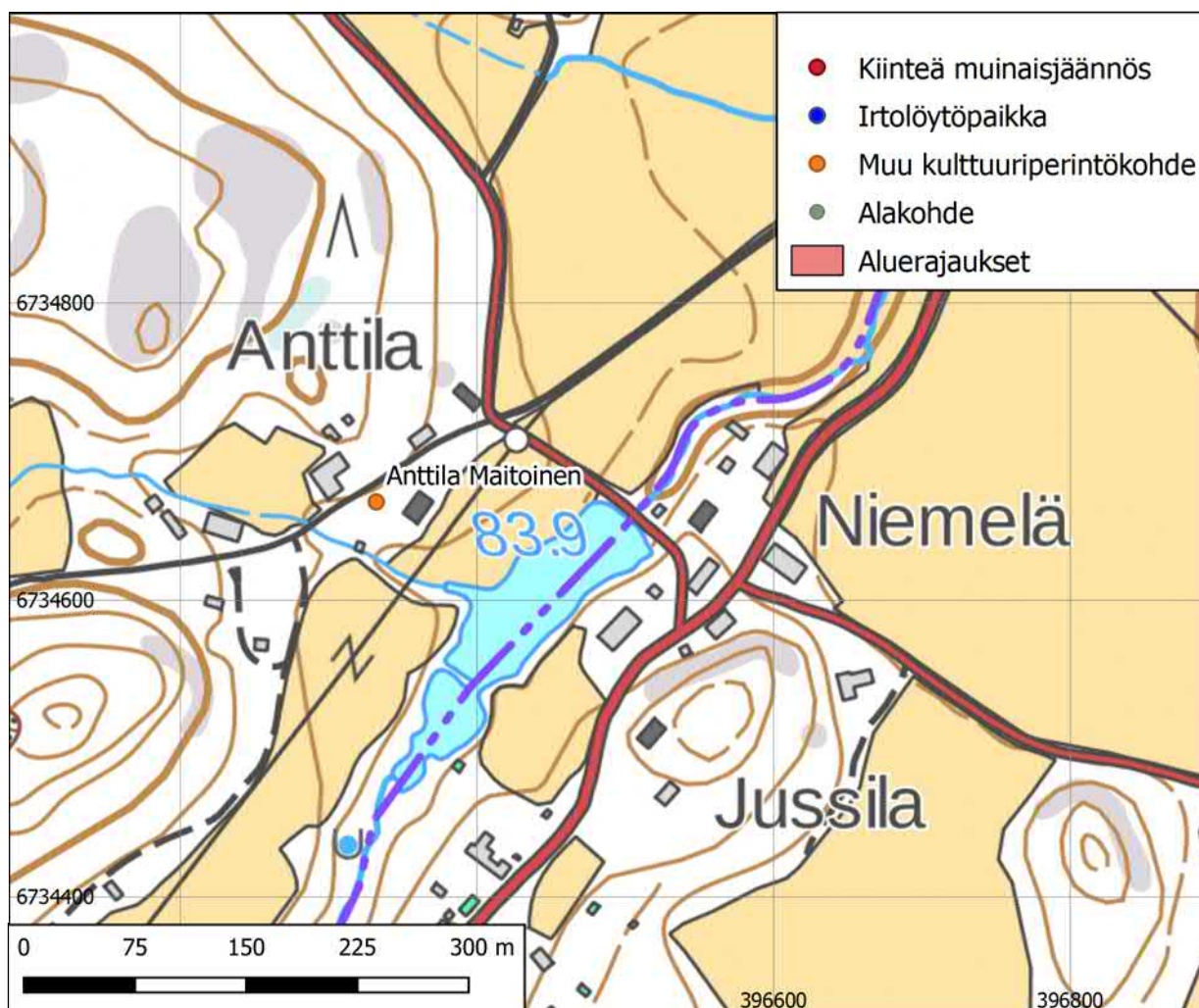
AKDG6309:2 Anttila Maitoinen. Historiallisen ajan asuinpaikka. Dronekuva koillisesta.

Ote Kuninkaan kartastosta (1776-1805), Anttila ympyröity punaisella.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Anttila Maitoinen, 1000038536, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Arola 1, 1000005955

Laji: löytöpaikka
Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat **Alatyyppi:** irtolöytöpaikat
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** kivikautinen
ETRS-TM35FIN: P: 6713252 I: 407238 Z: 65
ETRS-GK25: P: 6714785 I: 516954
Koordinaattiselite: löytöpaikka
Lähin osoite: Taka-Arolantie 167

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Reikäkivi (Mäntsälän kotiseutumuseossa) on löytynyt vuonna 1963 peltotöiden yhteydessä Nummisista, noin 360 m Arolan tilan päärakennuksesta koilliseen, Isojärveen laskevan pienen puron varrelta. Vuoden 1984 inventoinnissa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin 2019-2020 inventoinnissa. Löytöpaikka sijaitsee pellolla, joka oli tarkastushetkellä kyntämätön, joten lisähavainnot ei tehty. Ancyclusjärven maksimi korkeus Mäntsälässä on löytöpaikan tienoilla, joten löytö liittyy mahdollisesti sen aikaiseen asutukseen. Peltojen keskellä kulkee uoma, jonka koillispuolella olevat pellot olivat kynnöksellä ja niitä tarkasteltiin, kuitenkin tuloksetta. Uusiaron tilan lounaispuolella, Taka-Arolantiestä myös hieman lounaaseen on havaittavissa rantatörmä, joka seuraa osapuulleen 67,5 metrin korkeuskäyrää. Maaperä on tällä kohtaa myös hiekkaisempaa ja vaikuttaisi sopivan paremmin asuinpaikaksi kuin ympäröivät tasaiset savipellot. Tästäkään ei tullut löytöjä vahvistuksena asuinpaikan sijainnille.

Kuvat: AKDG6270:1

Aiemmat tutkimukset:

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi. Inventointikertomuksen kohde 17

Aiemmat löydöt:Maininta Mäntsälän kotiseutumuseossa olevasta reikäkivestä, ei tarkempia tietoja.

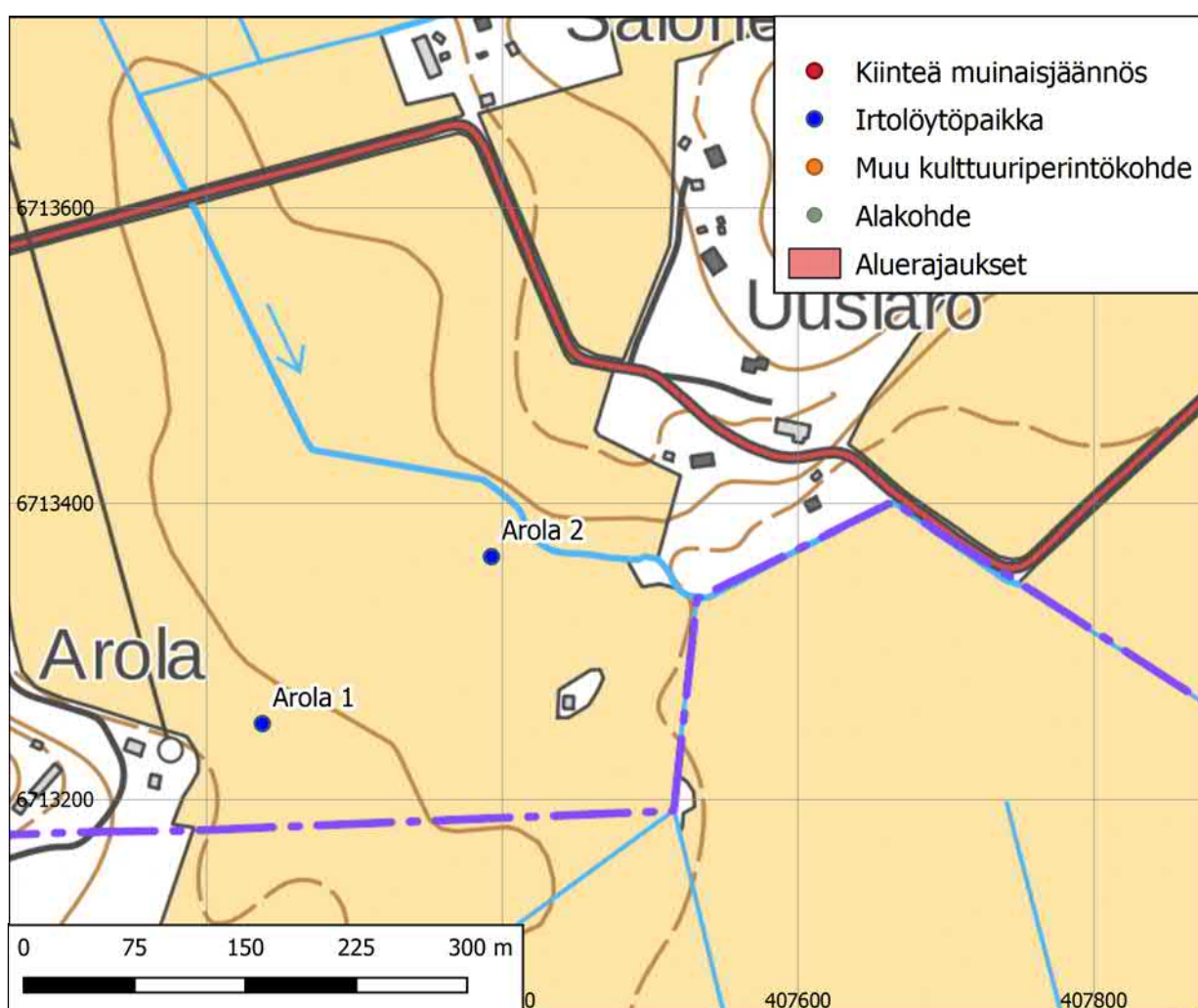

AKDG6270:1. Arola 1 ja 2. Kivikautisten esineiden löytöpaikat ovat edessä näkyvillä pelloilla. Kuvan etualalla on selvä rantamuodostuma ja hiekkaisempaa maata, joka sopisi asuinpaikaksi. Mitään asuinpaikkaan viittaavaa ei kuitenkaan inventoinnissa löydetty. kuva koillisesta. Kuvan ottopaikka on Uusiaron talon kohdalta pellon laidasta, löytöpaikoilta 150-300 metriä koilliseen.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Arola 1, 1000005955, kivikautinen, löytöpaikat, irtolöytöpaikat, löytöpaikka

Arola 2, 1000005956, kivikautinen, löytöpaikat, irtolöytöpaikat, löytöpaikka

Arola 2, 1000005956**Laji:** löytöpaikka**Muinaisjäännöstyyppi:** löytöpaikat**Alatyyppi:** irtolöytöpaikat**Lukumäärä:****Ajoitus:** kivikautinen**ETRS-TM35FIN:** P: 6713365 I: 407393 Z: 62,5 - 65**ETRS-GK25:** P: 6714903 I: 517106**Koordinaattiselite:** löytöpaikka**Lähin osoite:** Taka-Arolantie 167**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Poikkiteräinen tasataltta (Mäntsälän kotiseutumuseossa) on löytynyt Nummisista vuonna 1964 savipellolta peltotöiden yhteydessä, noin 200 m Arolan tilan päärakennuksesta itään. Vuoden 1984 inventoinnissa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin 2019-2020 inventoinnissa. Löytöpaikka sijaitsee pellolla, joka oli tarkastushetkellä kyntämätön, joten lisähavainnot ei tehty. Ancyclusjärven maksimi korkeus Mäntsälässä on löytöpaikan tienoilla, joten löytö liittyy mahdollisesti sen aikaiseen asutukseen. Peltojen keskellä kulkee uoma, jonka koillispuolella olevat pellot olivat kynnöksellä ja niitä tarkasteltiin, kuitenkin tuloksetta. Uusiaron tilan lounaispuolella, Taka-Arolantiestä myös hieman lounaaseen on havaittavissa rantatörmä, joka seuraa osapuulleen 67,5 metrin korkeuskäyrää. Maaperä on tällä kohtaa myös hiekkaisempaa ja vaikuttaisi sopivan paremmin asuinpaikaksi kuin ympäröivät tasaiset savipellot. Tästäkään ei tullut löytöjä vahvistuksena asuinpaikan sijainnille.

Kuvat:**Aiemmat tutkimukset:**

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi. Inventointikertomuksen kohde 17

Aiemmat löydöt:

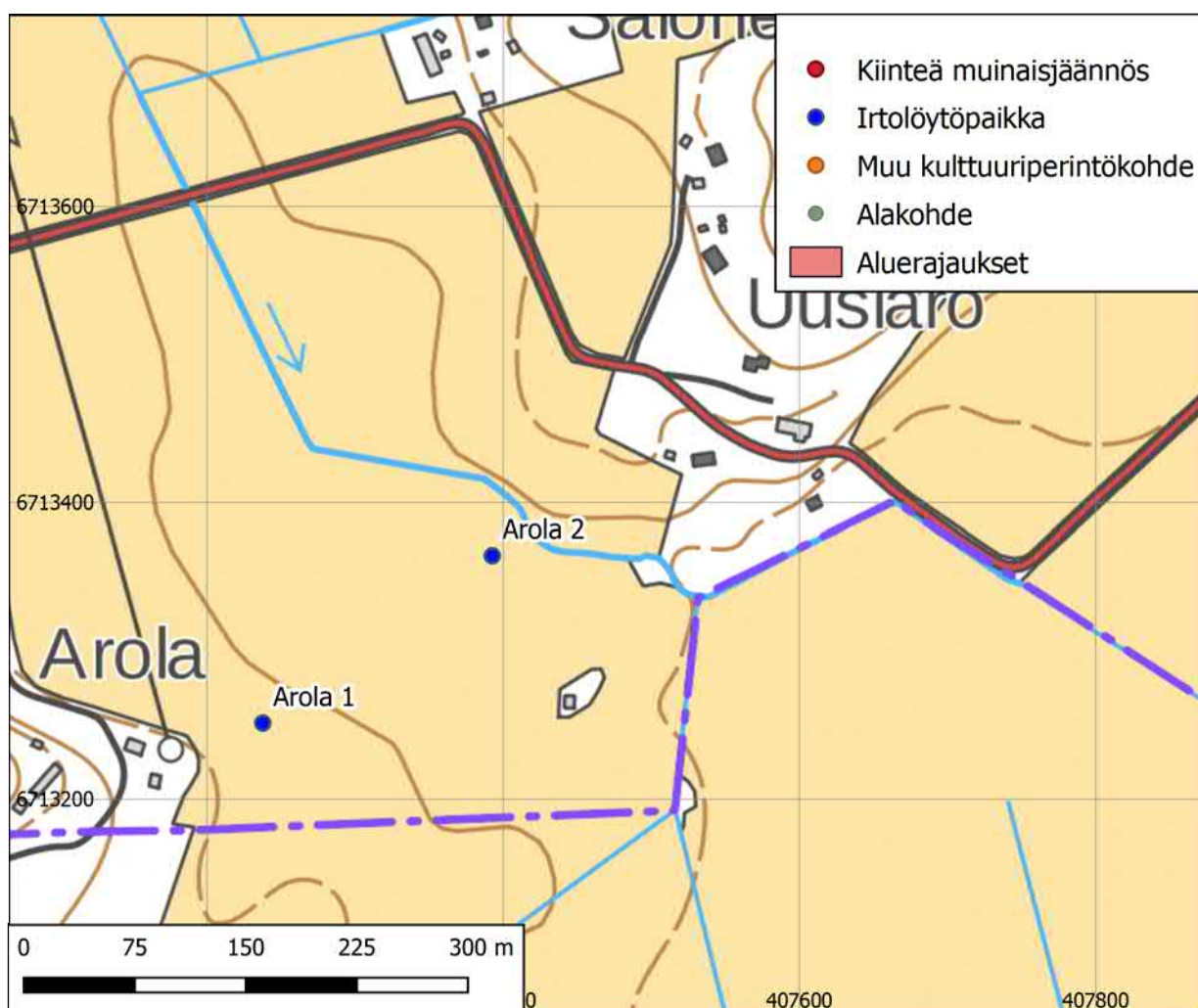
Maininta Mäntsälän kotiseutumuseossa olevasta tasataltasta, ei tarkempia tietoja.

HUOM! Kuva ks. Arola 1.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Arola 1, 1000005955, kivikautinen, löytöpaikat, irtolöytöpaikat, löytöpaikka

Arola 2, 1000005956, kivikautinen, löytöpaikat, irtolöytöpaikat, löytöpaikka

Aromaa, 1000005961

Laji: löytöpaikka

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Alatyyppi: ei määritelty

Lukumäärä:

Ajoitus: kivikautinen

ETRS-TM35FIN: P: 6716357 I: 414834 Z:

ETRS-GK25: P: 6718121 I: 25524455

Koordinaattiselite: tilan päärakennus

Lähin osoite:

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Liuskerengas (KM 2452:58) on löytynyt Säöksjärven Aromaan tilan pellosta. Tarkkaa löytöpaikkaa ei tiedetä.

Inventointihavainnot:

Löytöpaikaksi on merkitty Aromaan talo. Vuoden 2019-20 inventoinnissa lähistön metsäalueita käytiin läpi koepistoin, mutta merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta ei havaittu. Pellot olivat kyntämättä, joten pintapoimintaa ei voitu tehdä.

Kuvat: AKDG6200:1

Aiemmat tutkimukset:

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi. Inventointikertomuksen kohde 23

Aiemmat löydöt:

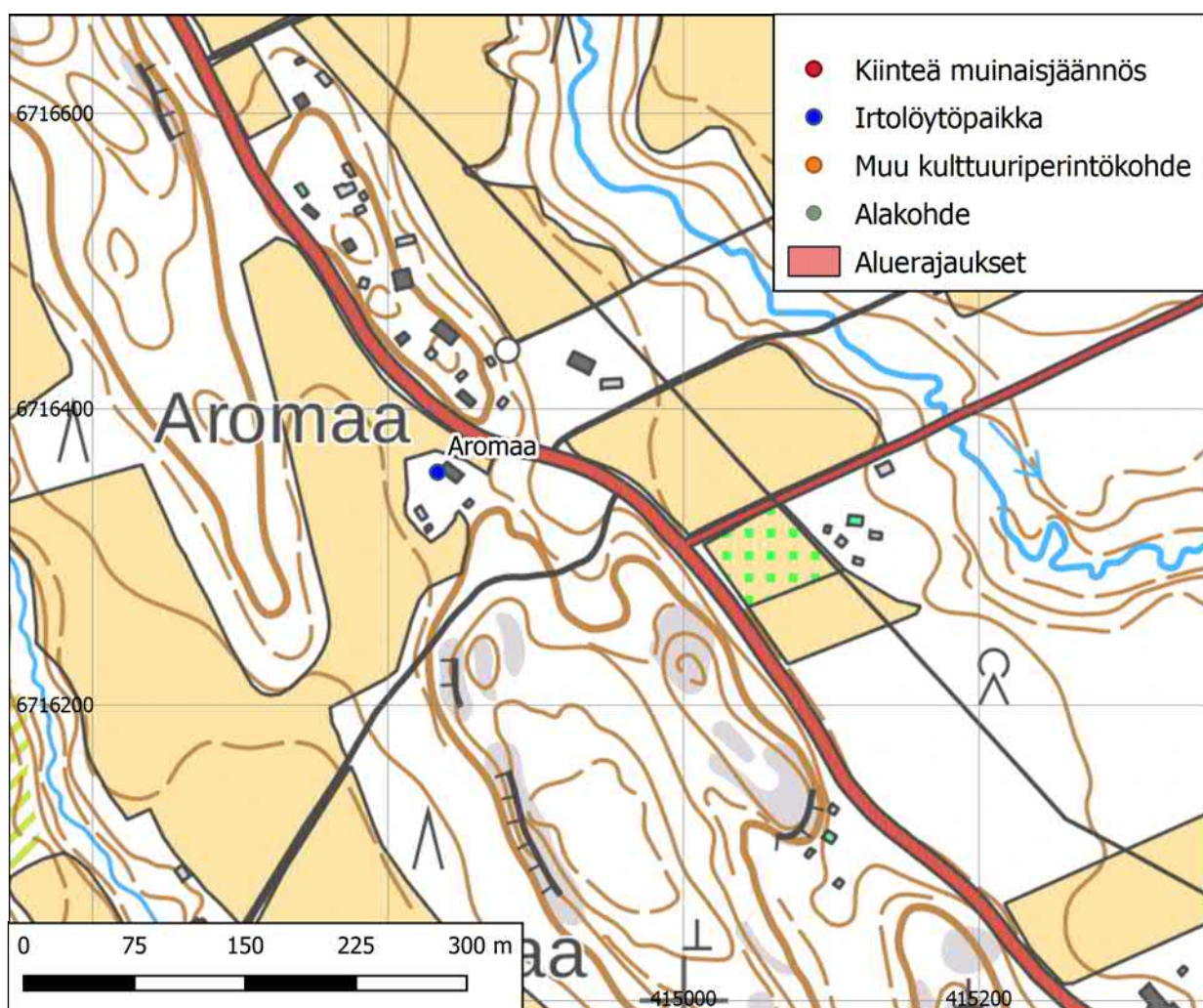
Liuskerengas (KM 2452:58)

AKDG6200:1 Aromaan kivikautisen liuskerenkaan löytöpaikka ei ole tiedossa. Se on löytynyt Aromaan talon pellosta. Talo ympäröity

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Aromaa, 1000005961, kivikautinen, löytöpaikka

Brusila, 1000038522 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -

Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6716937 I: 414305 Z: 62

ETRS-GK25: P: 6718684 I: 523908

Koordinaattiselite: rakennuksen pohjan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Brusilantie 20, Mäntsälä

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: --

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Sääksjärven kylässä Sääksjärventien ja Brusilantien risteuksen eteläpuolella. Risteyksessä olevien harmaahirsisten vanhojen rakennusten eteläpuolella on mäki, jonka rinteessä on historiallisen ajan asutukseen liittyviä rakenteita, niiden eteläpuolella on iso vajarakennus. Vuoden 2020 inventoinnissa paikalla hahmotettiin kellarikuoppa, noin 2,5x2,5 metrin kokoinen. Kuoppa ympäröi metrin levyiset ja puolisen metriä korkeat vallit. Kellarin kulkuaukko on alarinteeseen ja sen päälle on nostettu laakakivi, joka on todennäköisesti kuulunut kellarin sisäänkäyntiin. Kellarista noin 3 metriä länteen on neliskanttinen nurmen peittämä kohouma, noin 4 metriä kanttiinsa, jonka keskellä on kuopanne. Todennäköisesti rakennuksen pohja (muinaisjäänöksen pääkoordinaatti osoittaa tähän). Ympäristössä lojuu muutamia kiviä, jotka ovat voineet kuulua rakenteisiin. Tästä kaakkoon on kaksi kuoppaa, jotka voivat liittyä rakennuksiin. Näiden lisäksi noin 25 metriä luoteeseen on heinän peittämä kiviröykkiö, halkaisijaltaan pari metriä. Rakenteet liittyvät todennäköisesti Brusilan tilan alkuvaiheisiin, jolloin paikalla oli Brusilan torppa.

Kuvat: AKDG6212:1-6

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6212:3 Brusila. Historiallisen ajan asuinpaikkaa. Kuva pohjoisesta.

AKDG6212:6 Brusila. Kellarikuoppa. Kuva idästä.

AKDG6212:5 Brusila. Edustalla rakennuksen pohja, joka erottuu neliskanttisena kohoumana, keskellä kuoppa. Kuva luoteesta.

AKDG6212:2 Brusila. Kuopparakenne, luultavasti rakennuksen pohja. Erotuu kuvassa huonosti. Kuva idästä.

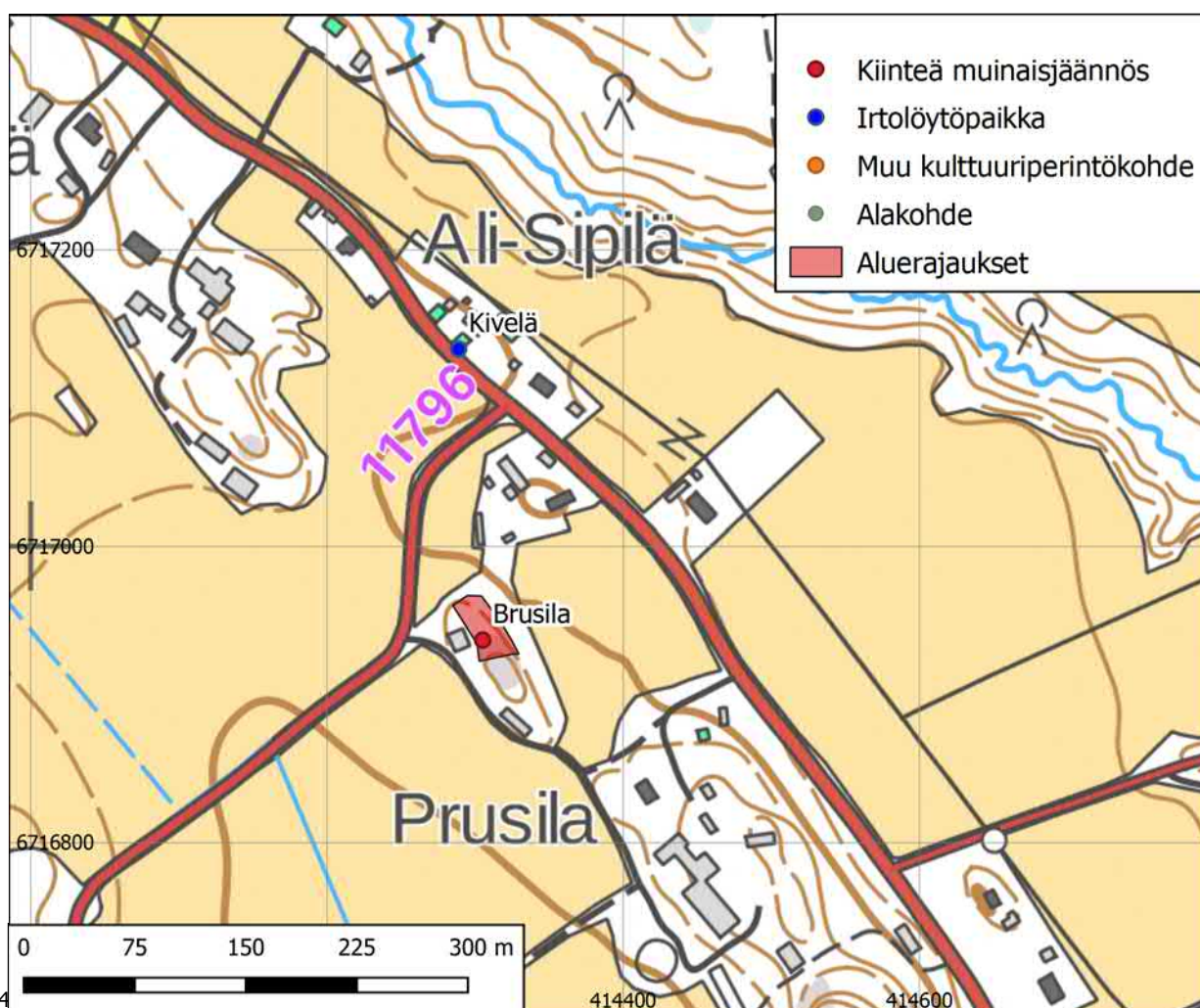
AKDG6212:3 Brusila. Historiallisen ajan asuinpaikkaa. Kuva pohjoisesta.

AKDG6212:4 Brusilan vanhoja hirsirakennuksia. Kuva etelästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualan arkeologinen inventointi 2019-2020.

Brusila , 1000038522, historiallinen, asuinpaikat, kiinteä muinaisjäännös
 Kivelä, 1000005962, kivikautinen, löytöpaikka

Eerola, 1000038533 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** torpat
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6724048 I: 404999 Z:
ETRS-GK25: P: 6725511 I: 514387

Koordinaattiselite: Torpan kivijalan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Puirojantie 251

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Mäntsälän kylän länsiosassa, nykyisen Eerolan talon luoteispuolella peltojen vieressä olevan mäen päällä. Ilmeisesti kyseessä on yksi Mäntsälän kartanon torpista, joka on perustettu 1700-1800-lukujen vaihteen paikkeilla. Paikka on nykyisin asumaton ja torpan jäännökset ovat jäljellä. Mäen alareunassa on raivausröykkiöitä. Niistä hieman ylemmäs rinteeseen voi olla ulkorakennuksen kivijalan jäännöksiä, mutta se erottuu heikosti. Mäen päällä aivan tien reunassa erottuu torpan kivijalka ja uunin jäännökset, jossa myös tiiltä. Mäen päällä on myös muita kuoppia, jotka liittyvät asuinpaikkaan. Alue oli inventointiaikaan melko lailla kasvillisuuden peitossa ja siellä oli tehty hakkuut äskettäin, joten myös hakkuujätettä oli peittämässä aluetta. Kohde on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi, koska se on melko nuori eikä erityisen hyvin säilynyt.

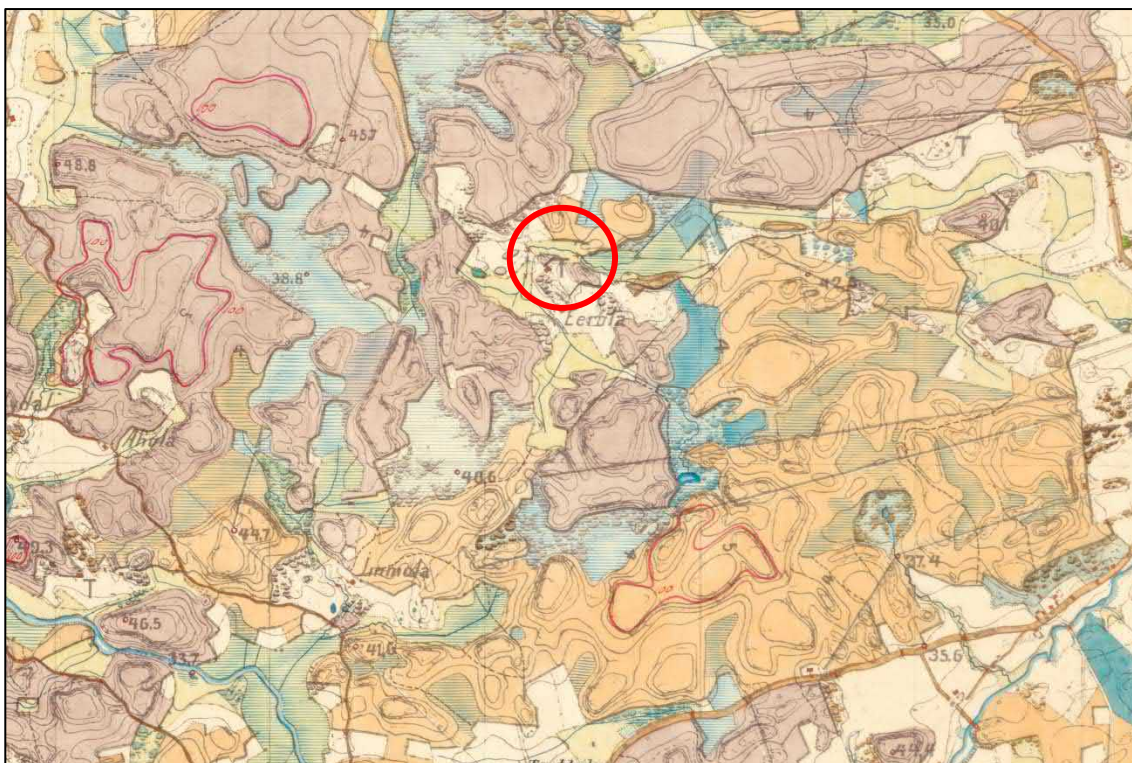
Kuvat: AKDG6297:1

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

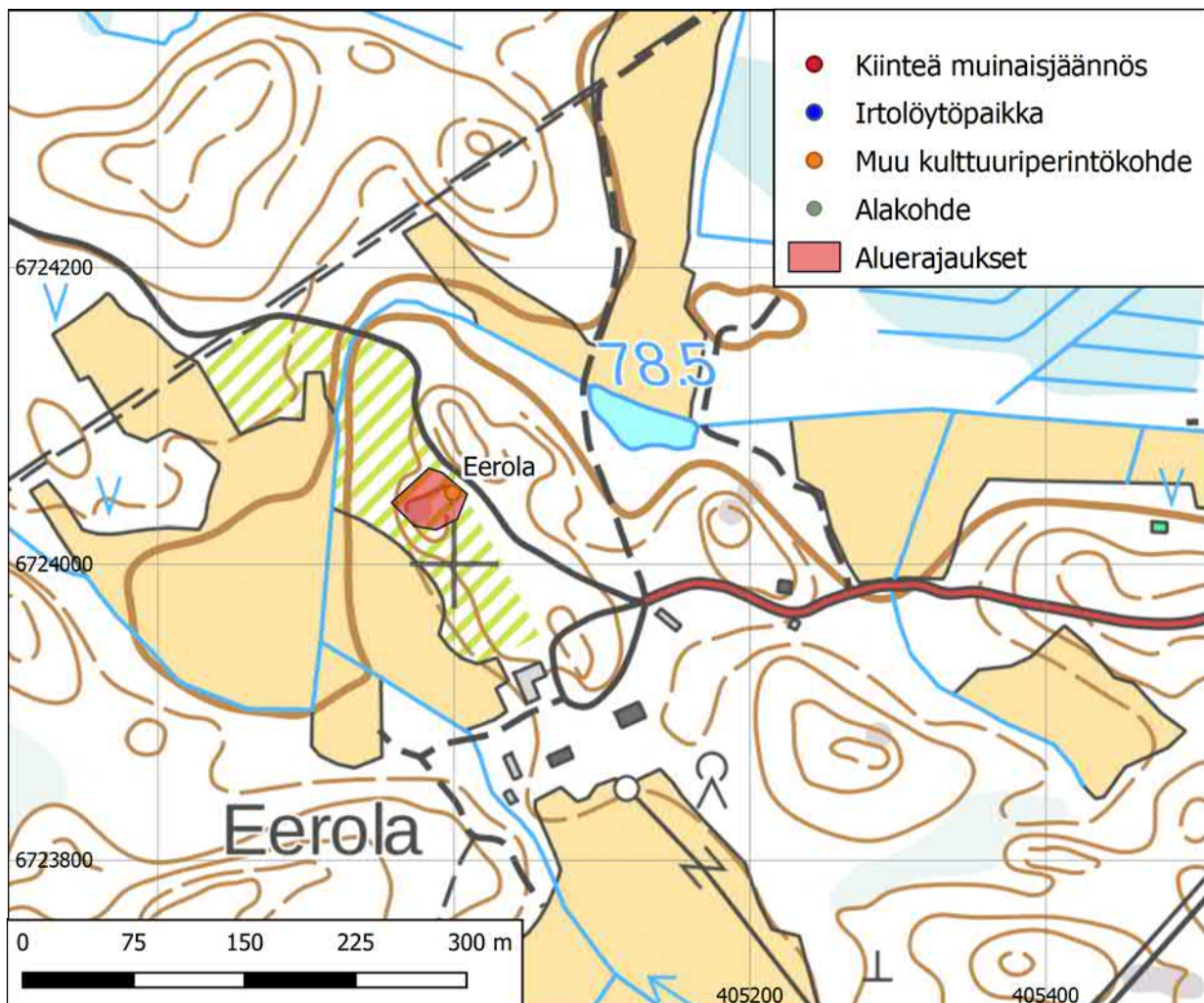
AKDG6297:1 Eerola. Torpan kivijalkaa. Kuva idästä.

Torppa merkittynä 1800-luvun Senaatinkartastoon (lehti XI/31)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Eerola, 1000038533, historiallinen, asuinpaikat, torpat, muu kulttuuriperintökohde

Elginmäki, 1000009162

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet **Alatyyppi:** röykkiöt
Lukumäärä: 2 **Ajoitus:** ajoittamaton
ETRS-TM35FIN: P: 6728265 I: 410936 Z: 72
ETRS-GK25: P: 6729908 I: 25520195

Koordinaattiselite:**Lähin osoite:****Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Kohde sijaitsee Mäntsälän pohjoisesta moottoriteliittymästä noin 1,8 km koilliseen moottoritien E75 ja maantie 140 välissä. Mäntsälänjoki on noin 600 m päässä idässä. Röykkiöt sijaitsevat peltojen keskellä olevan korkean ja jyrkkärinteisen Elginmäen lounaisosassa, pienen lounaiseen pistävän niemekkeen koillisosassa. Röykkiöt muistuttavat rautakautisia hautaröykkiöitä.

Röykkiö 1 sijaitsee niemekkeen itälaidasta noin 1,5 m länteen. Se on koottu laakean maakiven varaan, sen länsipuolelle. Röykkiö on muodoltaan epämääräisen soikea, kooltaan noin 1 x 1,5 m. Se on matala ja voimakkaasti sammaloitunut. Maan pinnalle näkyy vain yksi kivikerros, mutta kairausten perusteella turpeen alla on enemmänkin kiviä ja laajemmalla alueella.

Röykkiö 2 sijaitsee edellisestä metri länteen. Se on matala ja pyöreähkö, halkaisijaltaan noin metrin laajuinen. Röykkiön kivet ovat sammaloituneita. Osa kivistä vaikutti palaneilta. Siinä ei ollut havaittavissa rakenteita.

Röykkiöistä noin 100 m itäkoilliseen, pellon laidalla on kaksi selkeää raivausröykkiötä.

Inventointihavainnot:

Kohdetta **ei tarkastettu** vuoden 2019 inventoinnissa, se on tarkastettu vuoden 2016 inventoinnissa (Petro Pesonen). Kohde on sama kuin Elginmäki (Marjala), kohde on viety kahteen kertaan muinaisjäännösrekisteriin ja jompikumpi olisi syytä poistaa.

Kuvat: -**Aiemmat tutkimukset:**

Akuliina Aartolahti 2007 inventointi..

Petro Pesonen 2016 inventointi.

Aiemmat löydöt: -

Elginmäki (Marjala), 1000014008

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet **Alatyyppi:** röykkiöt
Lukumäärä: 2 **Ajoitus:** ajoittamaton
ETRS-TM35FIN: P: 6728265 I: 410936 Z: 72
ETRS-GK25: P: 6729908 I: 520195

Koordinaattiselite:

Lähin osoite:

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Röykkiöt sijaitsevat Elginmäen lounaisosassa pienen lounaaseen pistävän niemekkeen koillisosassa, noin 600 metrin päässä länteen Mäntsälänjoesta. Peltojen keskellä sijaitsevasta Elginmäestä työntyy lounaaseen pellolle pieni, kapea ja maastoltaan tasainen nurmea ja nuorta lehtipuuta kasvava niemeke. Kaksi röykkiötä on niemekkeen koillisosassa aivan sähkölinjan alla. Röykkiö 1 lepää laakean maakiven varassa, muodoltaan epämääräisen soikea ja kooltaan n. 1 x 1,5 metriä. Se on matala ja voimakkaasti sammaloitunut. Röykkiö 2 on edellistä pienempi, matala ja pyöreähkö, halkaisijaltaan n. 1 m. Osa röykkiön kivistä vaikutti palaneilta. Röykkiöistä noin 100 m itäkoilliseen, pellon laidalla oli kaksi suurta kivikasaa, selkeitä raivausröykkiöitä. Sijainniltaan, kooltaan ja muodoltaan röykkiöt 1 ja 2 eroavat näistä ja muistuttavat ulkoisesti rautakautisia hautaröykkiöitä.

Inventointihavainnot:

Kohdetta **ei tarkastettu** vuoden 2019 inventoinnissa, se on tarkastettu vuoden 2016 inventoinnissa (Petro Pesonen). Kohde on sama kuin Elginmäki, kohde on viety kahteen kertaan muinaisjäännösrekisteriin ja jompikumpi olisi syytä poistaa.

Kuvat: -

Aiemmat tutkimukset:

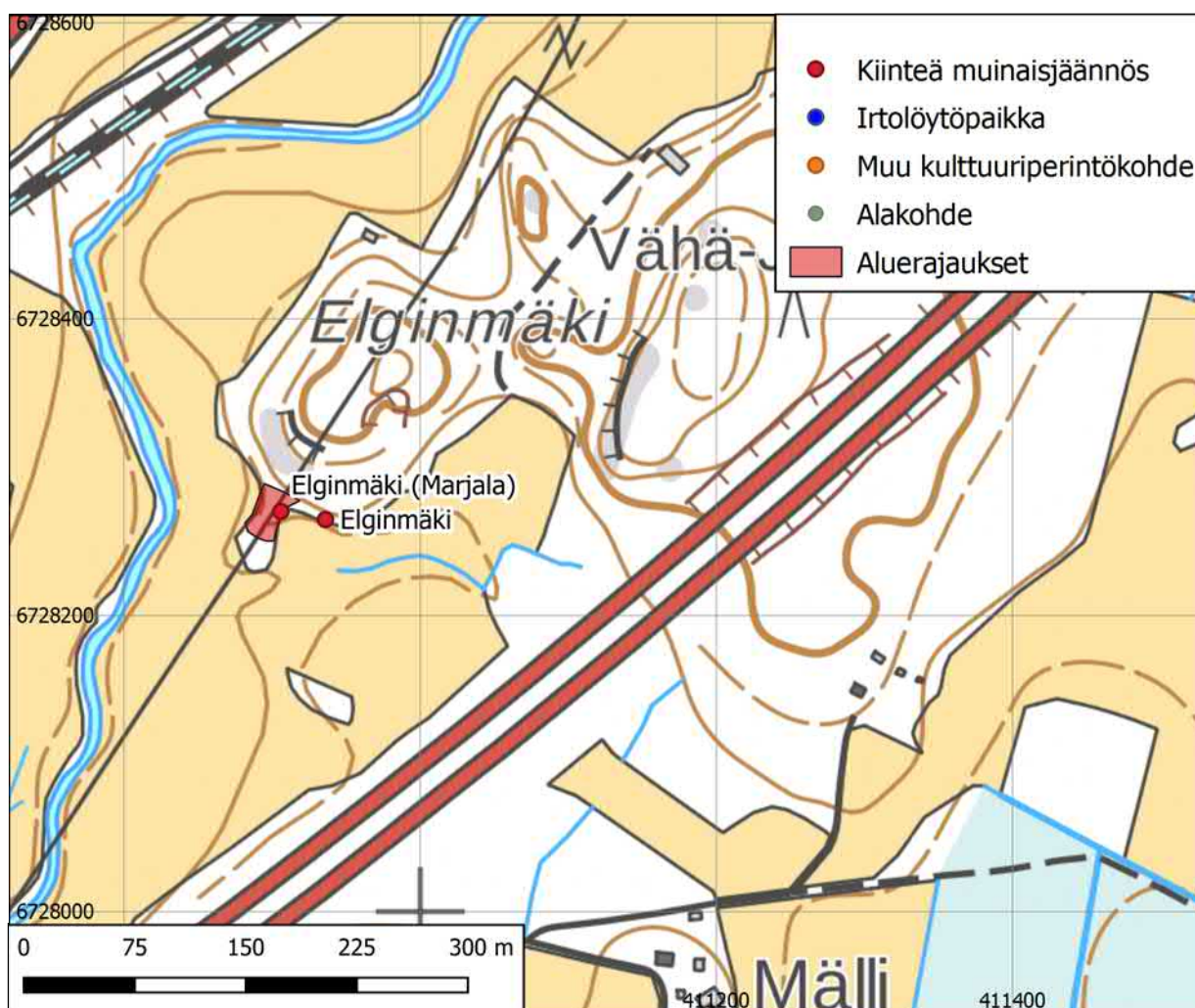
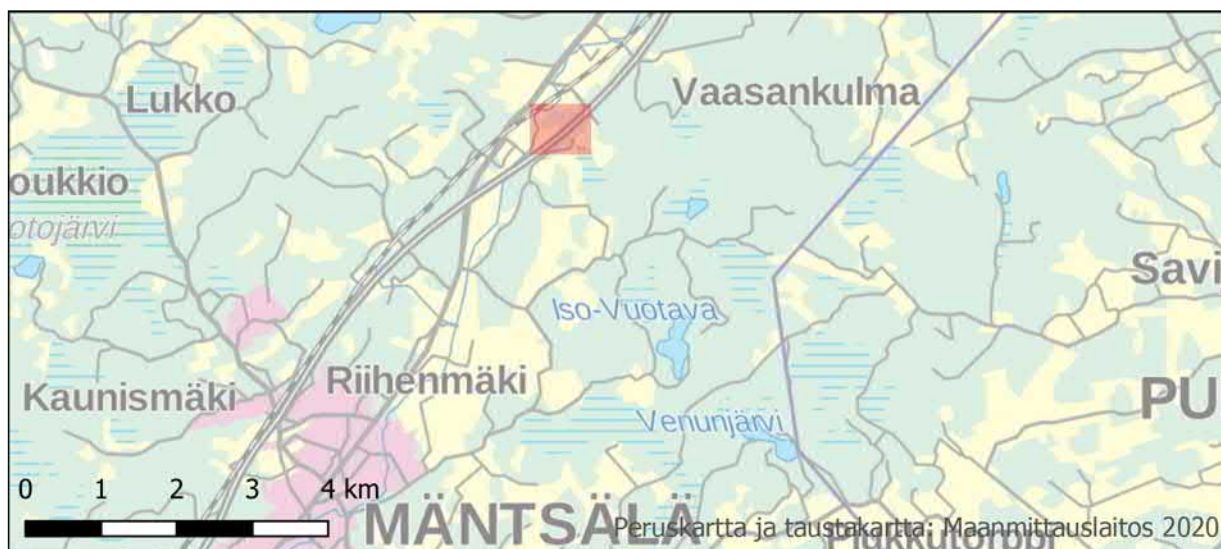
Akuliina Aartolahti 2007 inventointi..

Petro Pesonen 2016 inventointi.

Aiemmat löydöt: -

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Elginmäki, 1000009162, ajoittamaton, kivirakenteet, röykkiöt, kiinteä muinaisjäännös
 Elginmäki (Marjala), 1000014008, ajoittamaton, kivirakenteet, röykkiöt, kiinteä muinaisjäännös

Frugård, 1000027422

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** kartanot
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6714217 I: 405441 Z:
ETRS-GK25: P: 6715695 I: 515128
Koordinaattiselite: kartanon koordinaatit
Lähin osoite: Nummistentie 48, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Alikartanon paikalla on luultavasti kartanoa vanhempi tonttimaa eli kylänpaikka, mutta arkeologiset selvitykset puuttuvat. Itse Frugårdin kartanon historia ulottuu vuoteen 1606, jolloin kuningas Kaarle IX lahjoitti Henrik Wreden leskelle, Gertrud von Ungernille, yhdeksän taloa Nummen kylästä.

Vuoden 2019 korjaustöihin liittyneissä arkeologissa valvonnoissa todettiin kartanon piha-alueelta kaksi rakennetta: tiililatomus Ylipytingin pohjoispuolella ja kivistä ladottu mahdollinen vanha salaoja päärakennuksen koillispuolella. Rakenteita ei pystytty ajoittamaan. Pihamaa on voimakkaasti muokattua ja kaivettua, johtuen paikalla aikaisemmin 1980-luvulla tehdyistä rakennus- ja korjaustöistä.

Inventointihavainnot:

Kohde kuvattiin vuoden 2019-2020 inventoinnissa. Päivi Maaranen Museovirastosta on tehnyt Frugårdista arkistoseelvityksen vuonna 2019.

Kuvat:

Aiemmat tutkimukset:

Päivi Maaranen 2019 arkistotutkimus

Johanna Rahtola, Juuso Koskinen, Johanna Roiha, Janne Soisalo 2019 valvonta

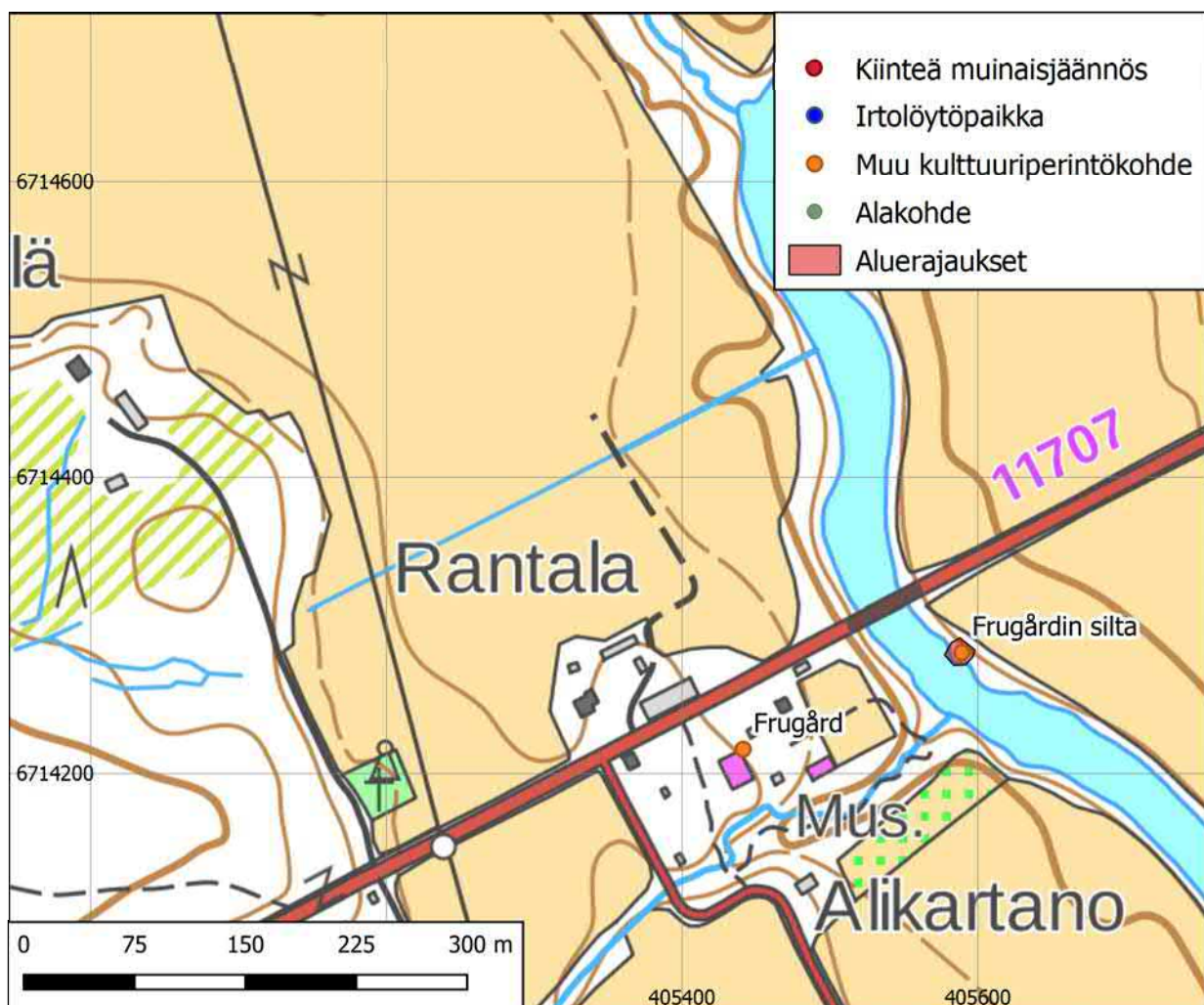
Aiemmat löydöt: -

AKDG6213:1 Frugård eli Alikartano. Dronekuva koillisesta.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Frugård, 1000027422, historiallinen, asuinpaikat, kartanot, muu kulttuuriperintökohde
 Frugårdin silta, 1000038508, historiallinen, kulkuväylät, sillanpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Frugårdin silta, 1000038508 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: kulkuväylät

Alatyyppi: sillanpaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6714282 I: 405589 Z: 55

ETRS-GK25: P: 6715765 I: 515274

Koordinaattiselite: Sillan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Nummistentie 32, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Nummisten kylässä Alikartanon itäpuolella Mustijoen rannassa. Ennen nykyistä Nummistentietä ja siltaa vanha tie kiersi Alikartanon pihan kautta ja joen ylittävä silta oli noin 40 metriä nykyisen sillan eteläpuolella. Sillanpaikka on merkitty vuoden 1733 karttaan ja on luultavasti vielä paljon vanhempi. Sillan kivipenger on edelleen jäljellä. Penger on noin 1,5 metriä korkea, joen rannassa sen leveys on noin 3 metriä ja pengeri levenee kohti peltoa, ollen leveimmillään noin 6-7 metriä. Penkereellä on pituutta noin 10 metriä. Vastarannalla Alikartanon puolella ei vastaavaa pengertä ole, vaan rinteessä on kuoppa siinä mistä silta on kulkenut. Kyseessä on ilmeisesti ollut puurakenteinen silta.

Kuvat: AKDG6257:1

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

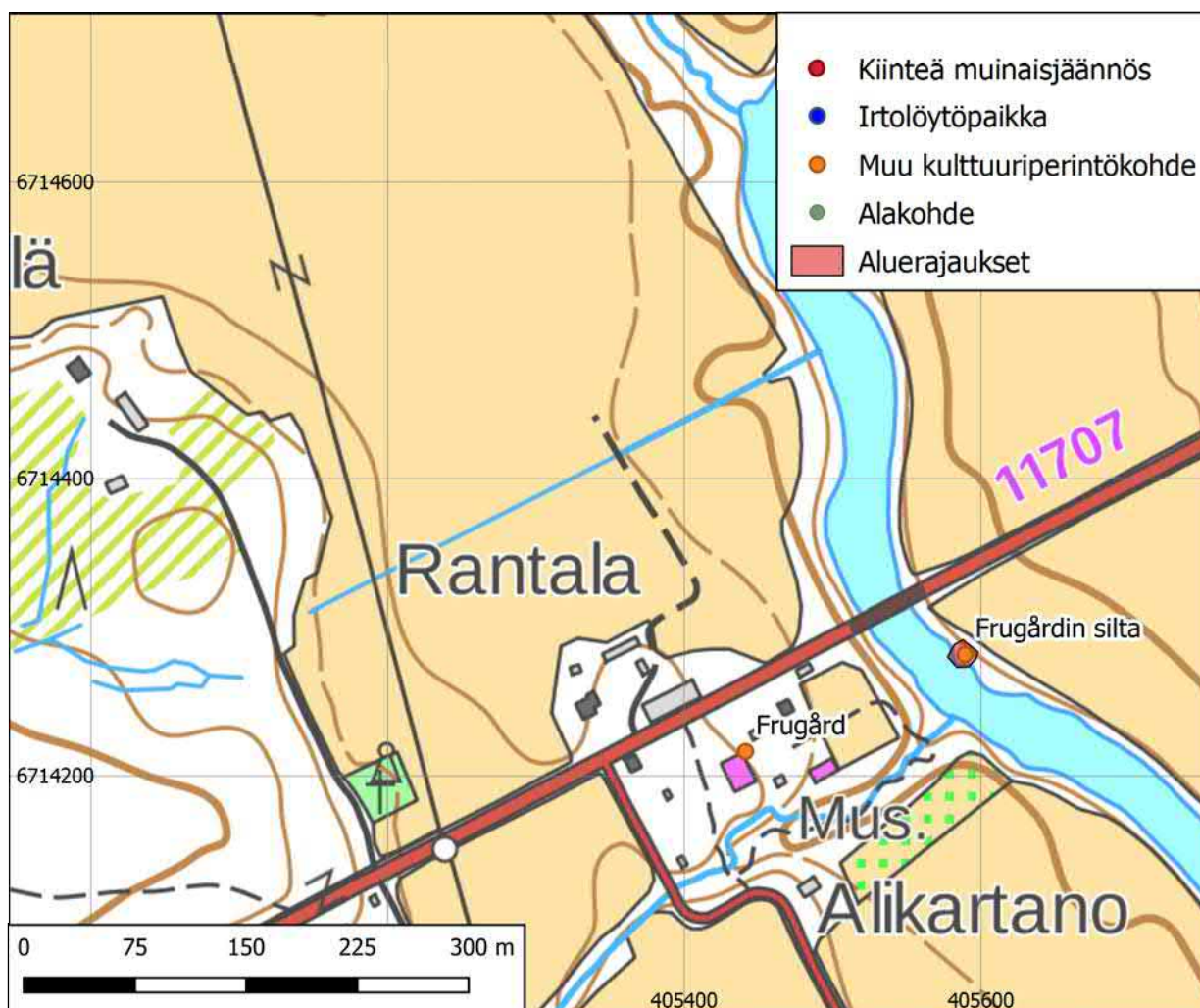
AKDG6257:1 Frugårdin silta. Historiallisen ajan sillan jäännökset Mustijoen rannalla. Kuva etelästä.

Ote vuoden 1733 Nummisten rälssitilojen kartasta, jossa merkittynä myös Alikartano ja joen yli johtava silta. (KA B30a/4:1-2)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Frugård, 1000027422, historiallinen, asuinpaikat, kartanot, muu kulttuuriperintökohde
 Frugårdin silta, 1000038508, historiallinen, kulkuväylät, sillanpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Hakkarinoja, 1000038505 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Alatyyppi:

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6713798 I: 401142 Z: 60

ETRS-GK25: P: 6715146 I: 510843

Koordinaattiselite: painanteet gps-koordinaatit

Lähin osoite: Tikkaron yhdystie 21

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Tikkaron luoteisosassa Hakkarinojan länsirannalla, noin 170 metriä tiestä numero 140 itään. Hakkarinojaan on merkitty historiallisissa kartoissa mylly joen ylittävän sillan eteläpuolelle. Inventoinnissa vuonna 2020 ei havaittu myllyn jäännöksiä tai muuta siihen viittaavaa itse uomassa. Uoman melko korkean ja jyrkän reunan päällä havaittiin kuitenkin noin 4 metriä halkaisijaltaan oleva painanne. Sen etelä puolella noin 3 metrin päässä on halkaisijaltaan noin 1,5 metrinen matala kuoppa. Painanteeseen johtaa kapea kulku väylä alarinteen suunnasta. Mahdollisesti kyseessä on jonkinlaisen asumuksen pohja. Maannos painanteessa oli melko puhdasta soraa, joten kyseessä ei ole tervahauta. Kohde on laitumen laidassa ja kasvaa harvaa katajikkoo ja varttunutta sekametsää. Kohteen aluerajaus käsittää painanteen.

Kuvat: AKDG6256:1

Aiemmat tutkimukset: -

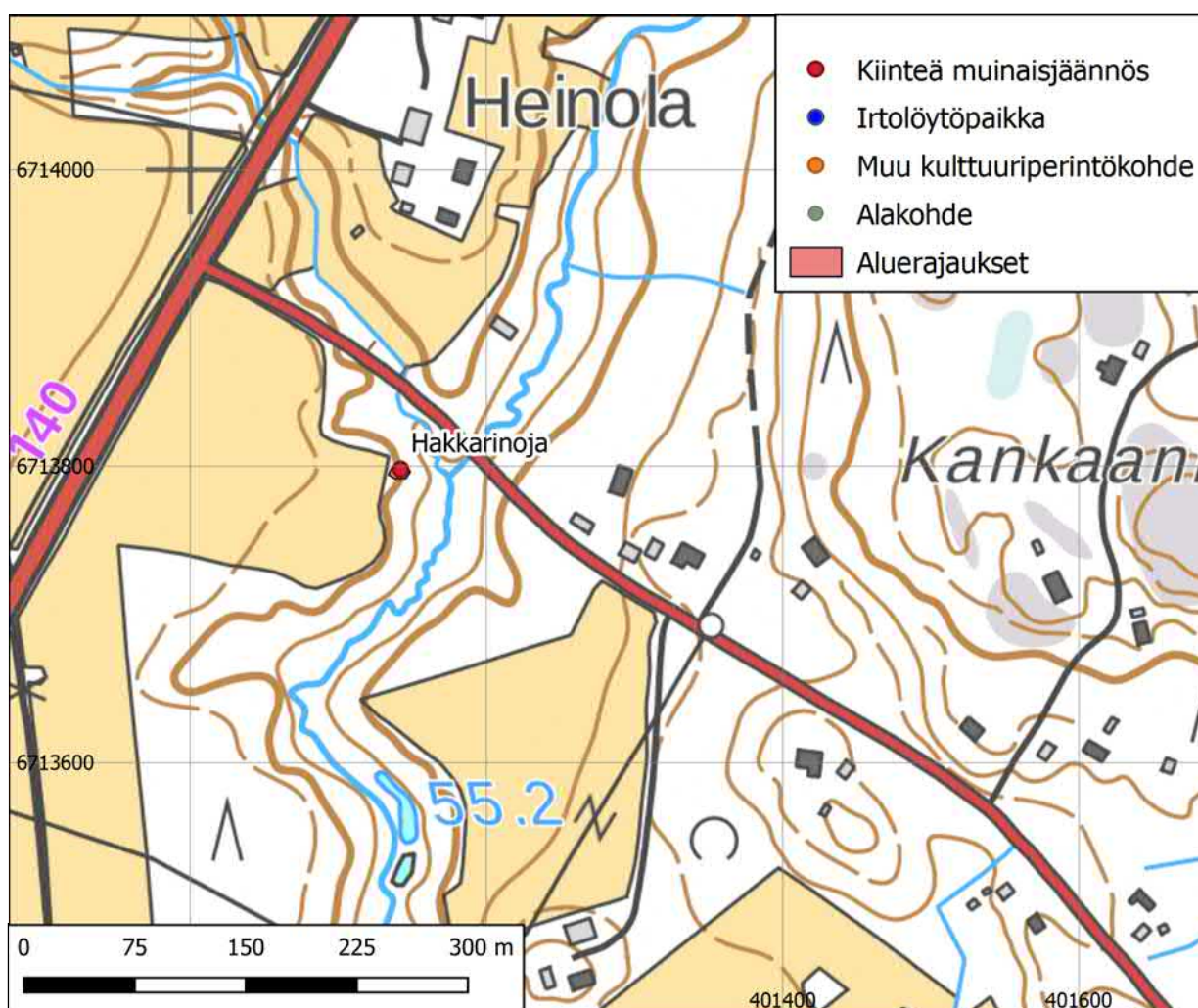
Aiemmat löydöt: -

AKDG6256:1 Hakkarinoja. Kuoppajäännös jokuoman yläosassa. Kuva etelästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hakkarinoja, 1000038505, historiallinen, asuinpaikat, kiinteä muinaisjäännös

Hermanongimaa, 100022522

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Alatyyppi: kyläpaikat

Lukumäärä: 1

Ajoitus: ei määritelty

ETRS-TM35FIN: P: 6715318 I: 409559 Z: 62

ETRS-GK25: P: 6716921 I: 519212

Koordinaattiselite: Koordinaattipiste autioituneelta kylätontilta

Lähin osoite: Onkimaantie 440, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Hermanongimaan kylässä oli neljä veronmaksajaa 1540-luvulla. Samuel Broteruksen kartoittaessa Hermanongimaan vuonna 1704 kylässä oli neljä taloa kahdella tonttimaalla.

Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa ja sitä ei ole rajattu.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin inventoinnissa v. 2019-2020. Hermanongimaa mainitaan ensimmäisen kerran maakirjassa vuonna 1543, jolloin siellä oli kolme taloa. Tuolloin se mainittiin nimellä Ongimaby. Taloluku kasvoi seitsemään vuonna 1557. Autioitumista tapahtui ja vuonna 1600 taloja oli neljä, mutta kasvoi taas kuuteen, johon se vakiintui pitemmäksi aikaa. 1650-luvulla koko kylä päättyi Samuel Willmanin läänitykseksi. Hermanongimaa kärsi Ison vihan ajasta 1700-luvun alussa niin, että sen kuudesta kantatilasta 3 autioitui. Hermanongimaan kyläasutuksen ydin on ollut nykyisen uimarannan kohdalla olevalla niemellä, siinä on sijainnut neljä kantatila: Isomattila, Vähämattila, Eerola ja Juhola. Kaksi muuta, nykyiset Levelä ja Pyppölä sijaitsevat näistä länteen. Nykyisin niemi on osittain rakennettua, mutta länsiosa kylätontista on rakentamatta ja arkeologisesti potentiaalinen alue, sen vuoksi se on määritelty kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Kuvat: AKDG6214:1-2

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6214:1 Hermanongimaa. Vanhinta kylän asutusta sijaitsi edessä olevalla alueella. Dronekuva etelästä.

AKDG6214:2 Hermanongimaa. Historiallisen ajan kyläpaikka. Kuva lännestä.

Ote Samuel Broteruksen tekemästä Hermanongimaan sarkajakokartasta vuodelta 1704. (KA B30/2:1)

Ote isojakokartasta vuodelta 1748 (Westermarck), johon on eritelty Hermanongimaan tonttimaat. Vasemmalla Låfvila (Levelä) nro 5. Ryppäässä siitä itään viisi tonttia, nro 2 Isomattila, nro 3 Wähämattila, nro 4 Erola ja nro 6 Johola. Itäisin on merkitty "By tomt". (KA B30/2:2-3)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hermanongimaa, 1000022522, historiallinen, asuinpaikat, kyläpaikat, kiinteä muinaisjäännös
 Hermanongimaa Låfvilä (Levelä), 1000038517, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Hermanongimaa Juhola, 100038519 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Alatyyppi:

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6715658 I: 410147 Z:

ETRS-GK25: P: I:

Koordinaattiselite: koordinaatit tilan pihalta

Lähin osoite: Alimattilantie 22, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Hermanonkimaan kylässä, noin 400 metriä järvestä pohjoiseen. Juhola on yksi Hermaongimaan kuudesta kantatilasta. Alun perin Juhola sijaitsi samassa taloryhmässä järven pohjoisrannalla, missä oli neljä muutakin kantatila, joiden juuret juontavat 1500-luvulle. Hermaongimaalla toteutettiin isojako vuosina 1774-1779, jonka seurauksena Juhola joutui muuttamaan kauemmas, nykyisen sijaintinsa tuntumaan. Juhola sijaitsee nykyisin peltojen keskellä olevalla saarekkeella. Juholan viereen muutti myös Vähämattilan kantatila, joka ei enää esiinny kartalla. Juhola on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa ja maatalousvaltaisen elinkeinonsa ja se on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi

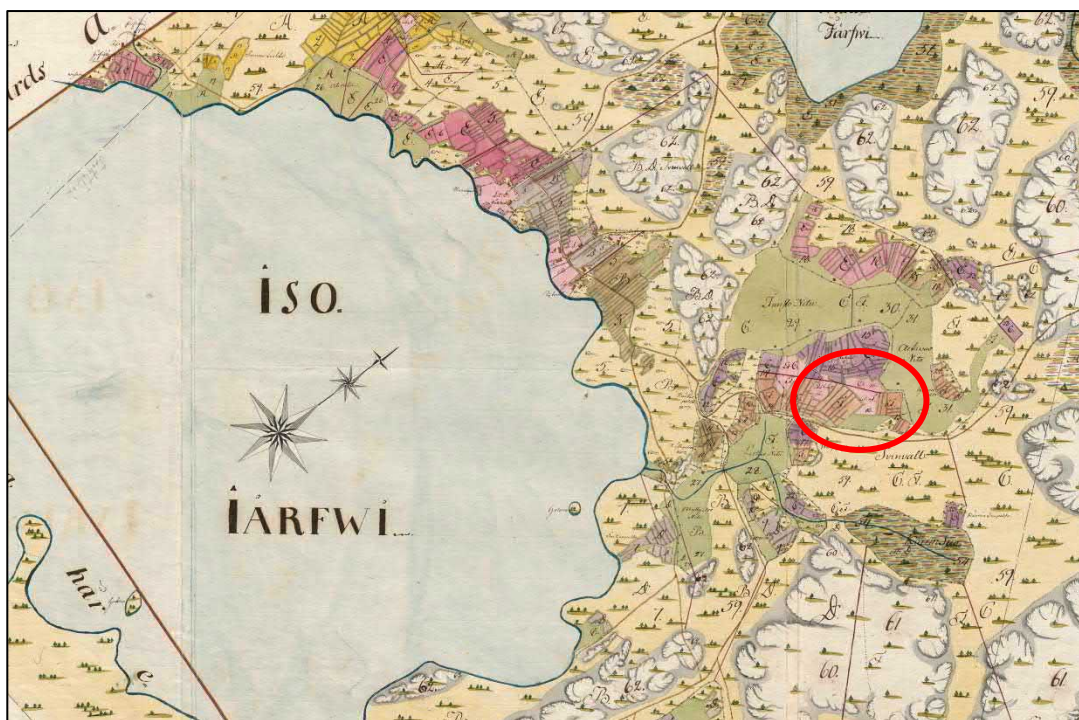
Kuvat: AKDG

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

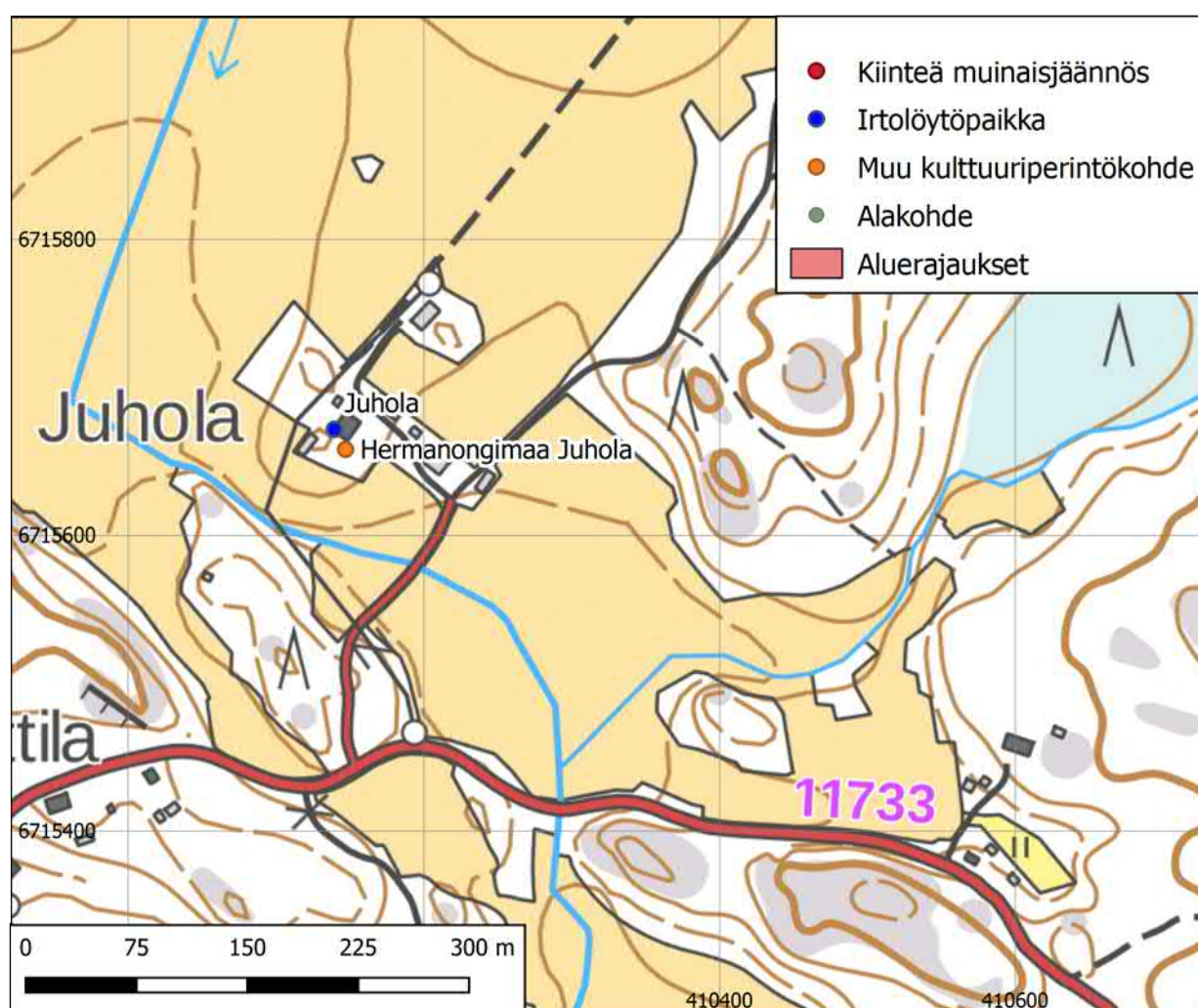
AKDG6206:1 Hermanongimaa Juhola. Historiallisen ajan asuinpaikka. Lisäksi pelloilta on kaksi kivikauden löytöpaikkaa, Juhola ja Mattila. Dronekuva kaakosta.

Ote Hermanongimaan isojakokartasta v.1774-1775 (Westemark). Juhola on siirtynyt Vähäjärven eteläpuolelle entiseltä kantatilan paikaltaan järven rannalta (ks. kohde Hermanongimaa 100022522). (KA B30/2:4-19)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hermanongimaa Juhola, 1000038519, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde
 Juhola, 1000005957, kiviakautinen, löytöpaikat, löytöpaikka

Hermanongimaa Låfvilä (Levelä), 1000038517 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Alatyyppi: -

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6715229 I: 409363 Z:

ETRS-GK25: P: 6716826 I: 519019

Koordinaattiselite: Koordinaatit Levelän pihamaalta

Lähin osoite: Onkimaantie 405, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Herman Onkimaan kylässä, järven pohjoisrannalla. Låfvilä (Levelä) on yksi Hermanongimaan historiallisen kylän kantatiloista. Ensimmäiset maininnat ovat 1500-luvun puolivälistä. Vuosina 1687-1694 Levelä oli aatelisten kapteeni Kristoffer Henrik Hornin hallussa. Hornit ilmeisesti luopuivat Levelästä ja tila autioitui 1700-luvun alkupuolella ns. Ison vihan aikaan (1700-1721), mutta asutettiin uudelleen pian sen jälkeen.

Levelän tila on edelleen asuttu ja tontilla on eri-ikäistä rakennuskantaa. Levelä on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa ja maatalousvaltaisen elinkeinonsa ja se on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi

Kuvat: AKDG6216:1-2

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6216:1 Hermanongimaa Låfvilä (Levelä). Historiallisen ajan asuinpaikka järven rannalla. Dronekuva lännestä.

AKDG6216:2 Hermanongimaa Låfvila (Levelä). Historiallisen ajan asuinpaikka. Kuva pohjoisesta.

Ote kartasta vuodelta 1748 (Westermark), johon on eritelty Hermanongimaan tonttimaat. Vasemmalla Låfvila (Levelä) nro 5. Ryppäässä siitä itään viisi tonttia, nro 2 Isomattila, nro 3 Wähämattila, nro 4 Erola ja nro 6 Johola. Itäisin on merkitty "By tomt". (KA B30/2:2-3)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hermanongimaa, 1000022522, historiallinen, asuinpaikat, kyläpaikat, kiinteä muinaisjäännös
 Hermanongimaa Låfvilä (Levelä), 1000038517, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Hermanongimaa Myllypuro, 1000038520 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** vesimyllyt
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6715261 I: 410248 Z: 65
ETRS-GK25: P: 6716875 I: 25519847

Koordinaattiselite: Gps-koordinaatti myllypuron kohdalta

Lähin osoite: Onkimaantie 525, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Herman Onkimaan kylässä Isojärven pohjoispuolella, noin 100 metriä rannasta. Paikalla on sijainnut vesimylly, joka on merkitty mm. Kuninkaan kartastoon (1776-1804) ja isojakokarttaan vuodelta 1774-1775 (Westermark). Myllyn paikka tarkastettiin inventoinnissa syksyllä 2019. Juholan talon suunnalta pohjoisesta virtaa peltojen läpi nimetön uoma, joka muodostaa putouksen jyrkän kallion kohdalla pelloilta tullessaan, putousta on arvioita noin 4-5- metriä. Kallion kohdalle tullessaan puro virtaa pari metriä leveänä uomana kallioiden muodostamassa uomassa. Paikka on kasvillisuuden peittämä ja rakenteita ei voinut varmuudella erottaa, mutta kasvillisuuden seassa oli paljon isohkoja kiviä, jotka ovat voineet muodostaa myllyn perustaa tai patorakennelmaa. Rannasta johtaa selvä pari metriä leveä tieura kallioiden kohdalle, missä myllyn paikan pitäisi olla. Lisäksi uoman pohjoispuolella on epämääräisiä kivikasoja, mutta selviä rakenteita ei kasvillisuuden takia ja kiveysten huonon näkyvyyden vuoksi voinut varmuudella erottaa.

Kuvat: AKDG6246:1

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

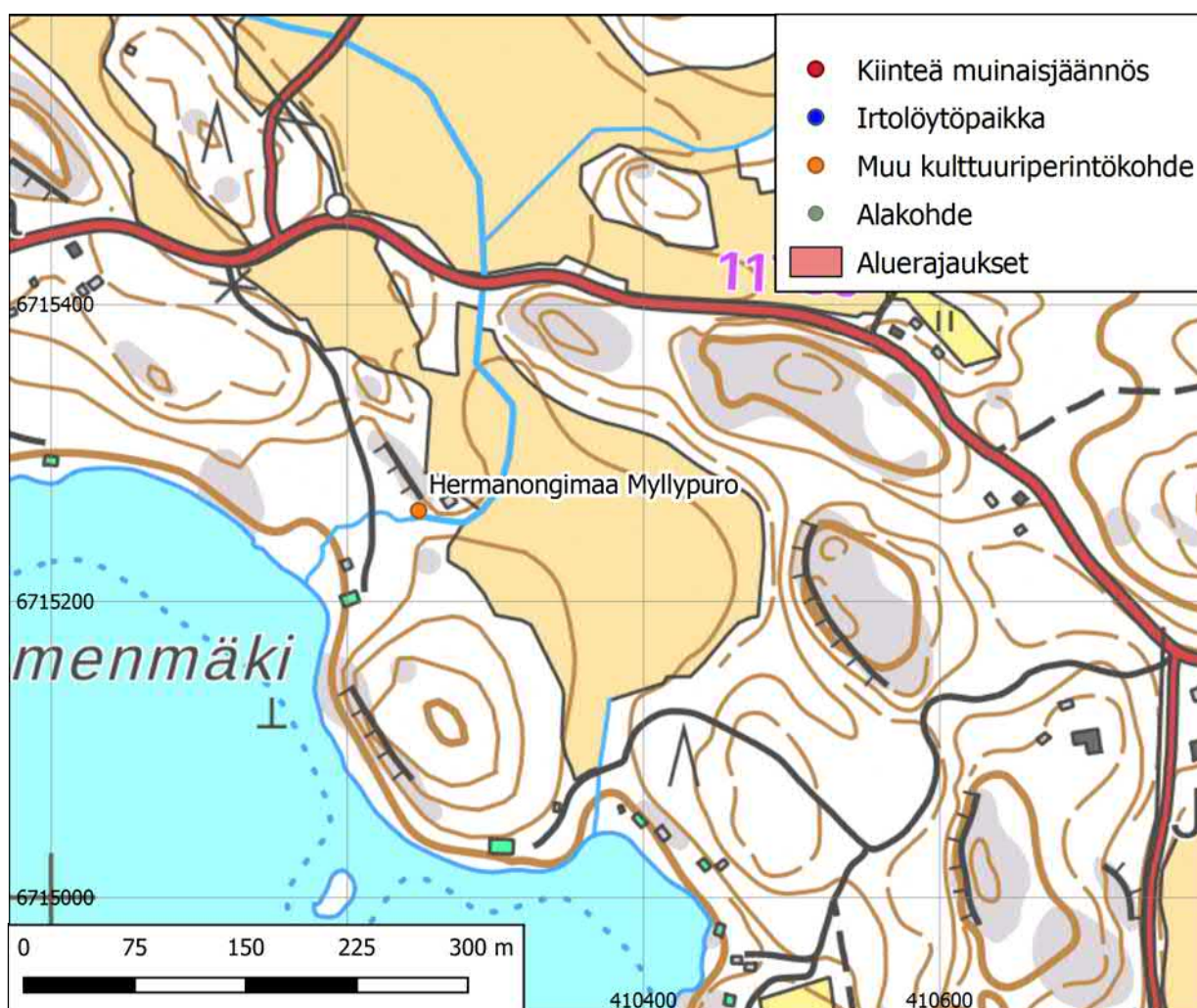
AKDG6246:1 Hermanongimaa Myllypuro. Kuva pohjoisesta.

Ote isojakokartasta v. 1774-1775, johon mylly on merkitty. Ympyröity kuvassa. ((KA B30/2:4-19)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hermanongimaa Myllypuro, 1000038520, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt, muu kulttuuriperintökohde

Hermanongimaa Piipola (Pyppölä), 100038518 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** -
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6715295 I: 408772 Z: 75
ETRS-GK25: P: 6716874 I: 25518426

Koordinaattiselite: Koordinaatit talon pihasta

Lähin osoite: Taiteilijankuja 20, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Pyppölä kuuluu Herman Onkimaan kylän kantatiloihin, joiden muodostus tapahtui pääosin 1600-luvun alkupuolella. Pyppölän kohdalla vakiintui maakirjoissa nimi Pentti Eskonpoika vuodesta 1636, asutus on todennäköisesti alkanut jonkin verran aiemmin. Pyppölä sijaitsi erillään kylän muista taloista, noin puolen kilometrin päässä länteen niistä ja sillä oli omat peltonsa, joten isojako ei vaikuttanut siihen niin voimakkaasti kuin muihin taloihin. Kylän taloja autioitui välillä, mutta Pyppölä oli ilmeisesti vakavaraismpi ja pystyi varustamaan jopa ratsumiehen vuoden 1640 paikkeilla. Perintötilaksi Pyppölä hankittiin kylän taloista ensimmäisenä vuonna 1760. Pyppölä on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa, on edelleen asuttu ja sijaitsee maatalousvaltaisessa ympäristössä, joten se on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

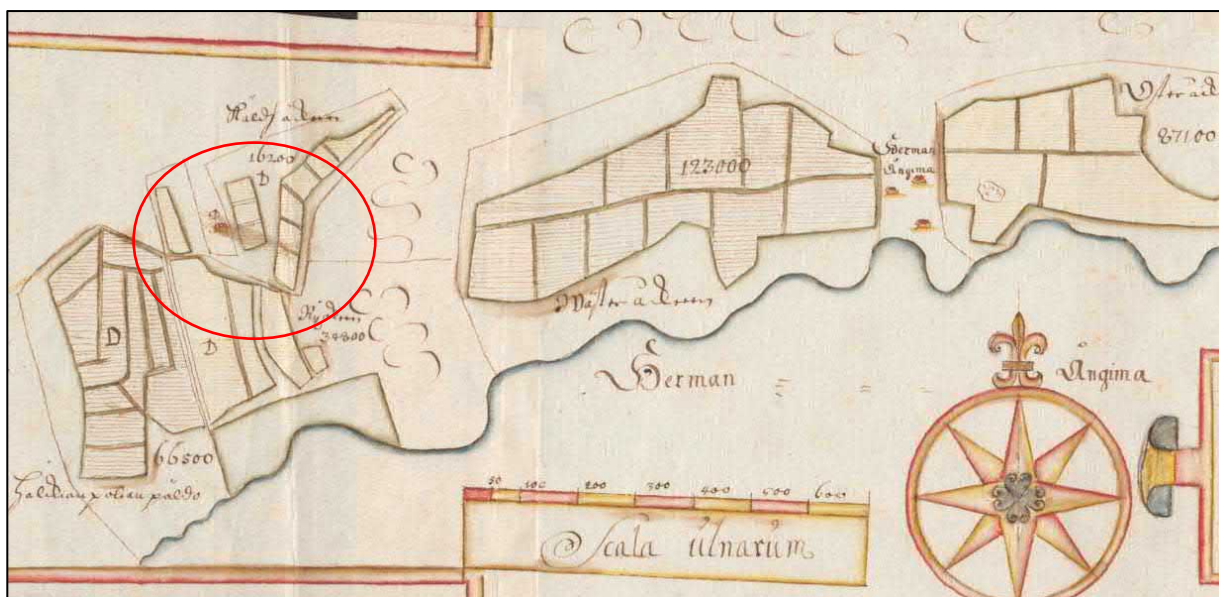
Kuvat: AKDG6216:1

Aiemmat tutkimukset: -

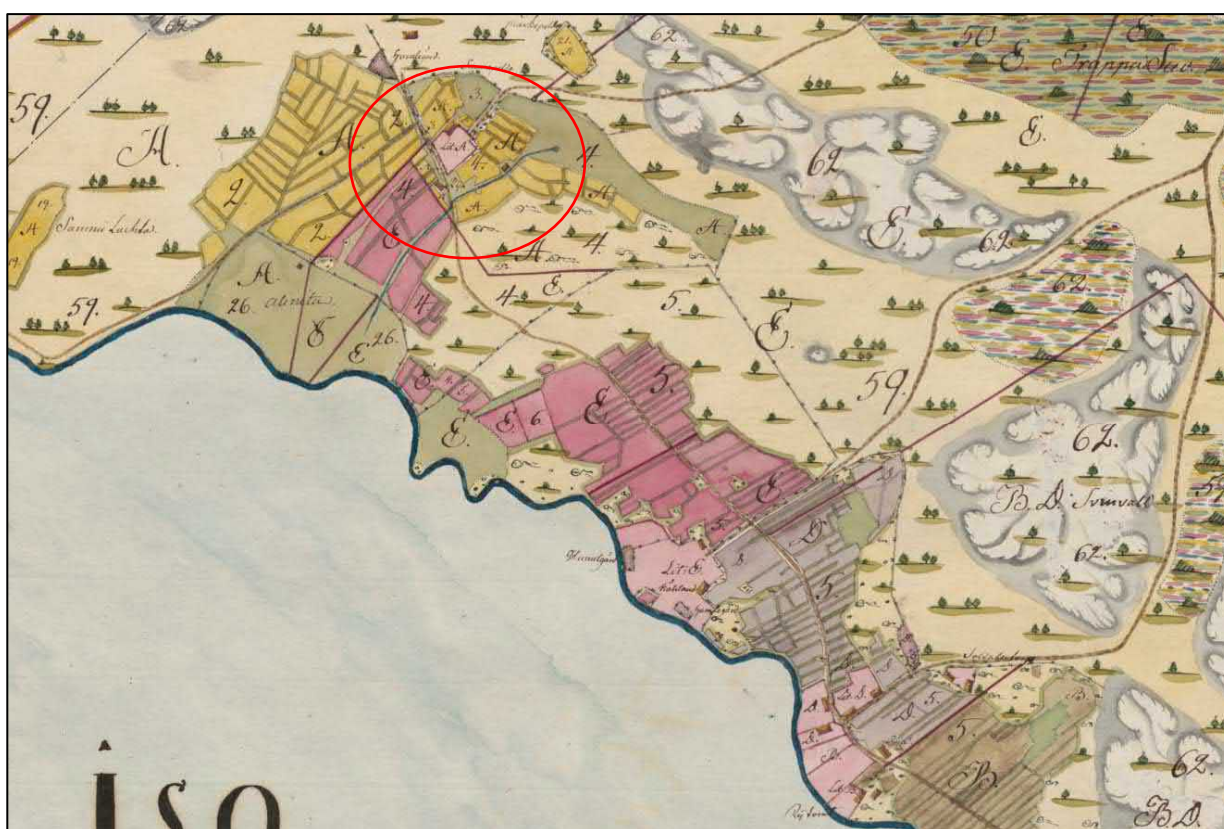
Aiemmat löydöt: -

AKDG6215:1 Hermaongimaa Piipola (Pyppölä). Historiallisen ajan asuinpaikka. Dronekuva etelästä.

Ote Samuel Broteruksen tekemästä Hermanongimaan kartasta vuodelta 1704. Piipola (Pyppölä niistä hieman erillään). (KA B30/2:1)

Ote isojakokartasta v. 1774-1775, Piipola (Pyppölä) ympäröity). ((KA B30/2:4-19)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualan arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hermanongimaa Piipola (Pyyppölä), 1000038518, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Hirffeharaby (Hirvihaara), 1000038499 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** kyläpaikat
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** keskiaikainen
ETRS-TM35FIN: P: 6721167 I: 403045 Z: 73
ETRS-GK25: P: 6722571 I: 512521

Koordinaattiselite: Kylätonttien arvioitu

Lähin osoite: Yli-Mäkeläntie 3, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Hirvihaaran historiallisen kyläasutuksen keskus sijaitsee Kylänojan varressa, Mäkipuolin eteläpuolella. Hirffeharaby (Hirvihaara) oli ilmeisesti olemassa jo 1400-luvun lopulla, sillä tältä ajalta peräisin olevassa laamannintuomiossa, joka koski Mäntsälän kylään kuuluvan Huhtalanmaan ostoa hämäläisiltä, on mainittu Hemminki Hirvihaarasta. Vuoden 1543 maakirjassa Hirvihaarasta mainitaan kuusi isäntää. Hirvihaaran kantatilat vakiintuivat lopulliseen muotoonsa vuoteen 1631 mennessä. Kylän keskus on sijainnut Hirvihaarantien ja Yli-Mäkeläntien risteyksen kohdalla. Vuonna 1695 käräjillä käsiteltiin kylän talojen sijaintia, koska tonttimaat olivat käyneet ahtaiksi. Tällöin todettiin mm. Lassilan ja Mäkelän talojen jo kauan sitten muuttaneen Kylänojan toiselle puolelle, nykyisen Mäkipuolin alueelle. Erilleen muuttivat myöhemmin myös Sukula (Joki-Sukula) ja Koskela. Nykyisen muotonsa kylä sai isojaon yhteydessä 1700-luvun lopulla.

Nykyisin kylätontin alue on edelleen osittain asuttua. Yli-Mäkeläntien länsipuolella on seurantalo, jonka alue on paksusti pengerretty, itäpuolella on Kylä-Mattilan rakennukset. Yli-Mäkeläntien molemmin puolin on kuitenkin rakentamatonta aluetta, joka voisi olla arkeologisesti potentiaalista, tämä alue on sisällytetty aluerajaukseen.

Heti Kylänojan pohjoispuolella on myös torpan paikka, Kylänoja 1.

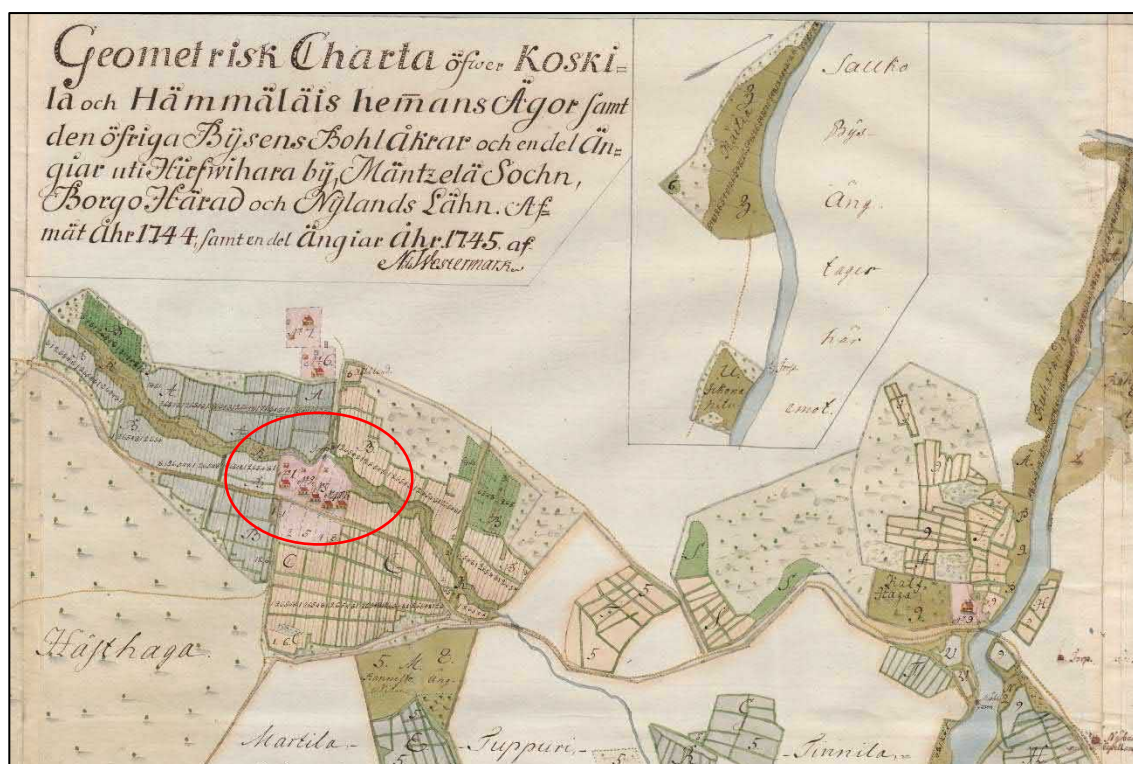
Kuvat: AKDG6209:1-2

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6209:2 Hirffeharaby (Hirvihaara). Historiallisen ajan kylän vanhin osa sijaitsi näillä tonteilla. Dronekuva pohjoisesta.

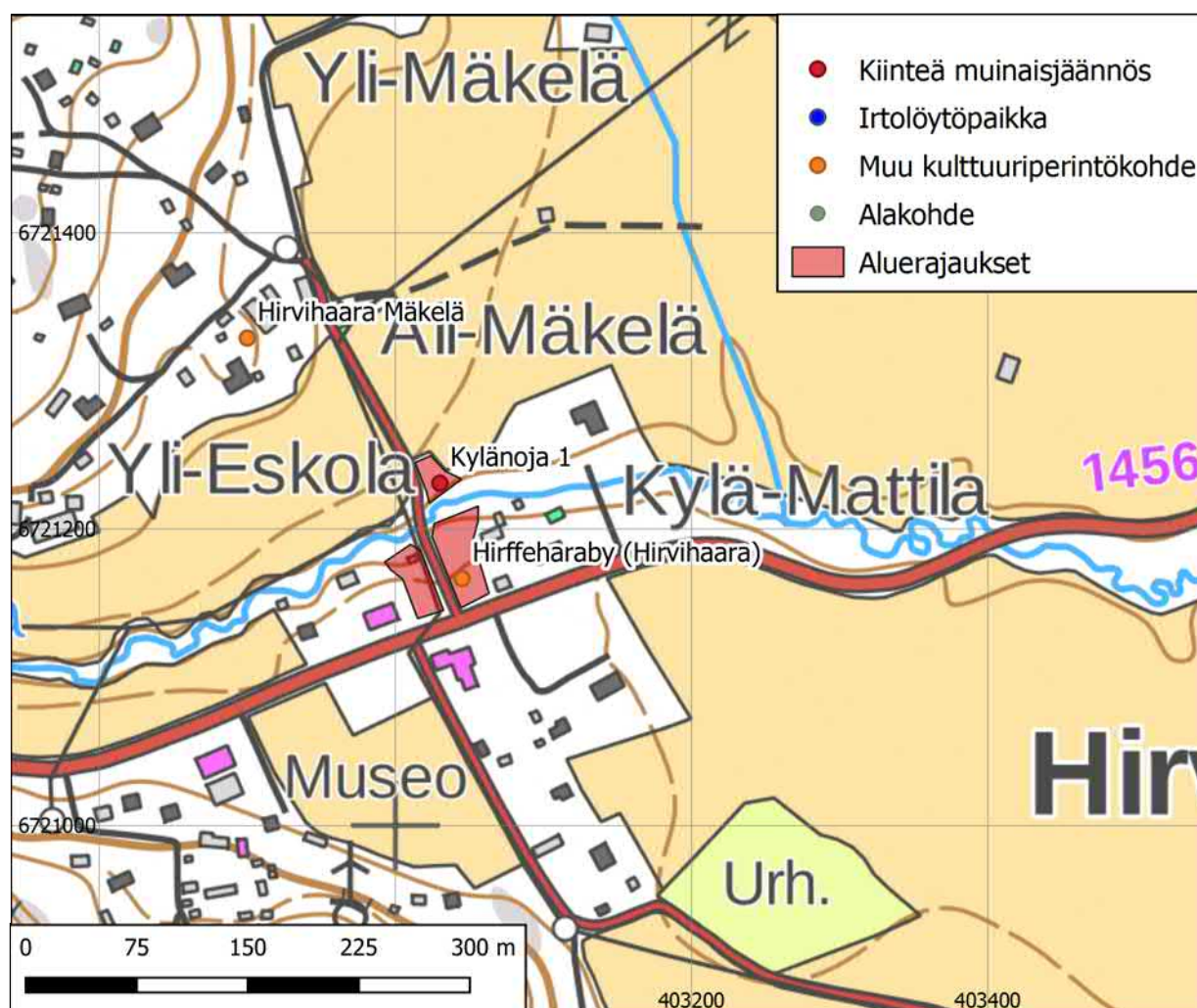
Ote kartasta vuodelta 1745 (Westermarck). Talokeskittymä erottuu Hirvihaarantien ja joen välissä. Mäkelä nro 6 ja Eskola nro 7 ovat siirtyneet Mäkipuolin alueelle ja Koskela on sillan kupeessa. Talokeskittymään kuuluvat talot vasemmalta lukien 1. Marttila, 2. Tuppuri, 5. Hämmäläinen, 4. Finnilä ja 8. Lassila. Nro 3 Sukula on siirtynyt pari kilometriä pohjoiseen. (KA B30/3:1-2)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hirffeharaby (Hirvihaara), 1000038499, historiallinen, asuinpaikat, kylänpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Hirvihaara Mäkelä, 1000038501, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Kylänoja 1, 1000038500, historiallinen, asuinpaikat, torpat, kiinteä muinaisjäännös

Hirvihaara Koskela, 1000038497 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat **Alatyyppi:** talonpohjat
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6721647 I: 403942 Z: 70
ETRS-GK25: P: 6723078 I: 513403

Koordinaattiselite: Rakennuksen pohjan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Hirvihaarantie 253, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Hirvihaara Koskela sijaitsee Hirvihaaranjoen itärannalla sillan tuntumassa. Alue on nykyisin rakentamaton, heti pohjoispuolella ovat tulitikkutehtaan rauniot. Koskela on alun perin osa jaettua Hämmäläisen taloa, joka sijaitsi Hirvihaaran kylässä (Hirffeharaby (Hirvihaara), 1000038499). 1600-luvun lopulla tilasta käytettiin myös nimeä Hämmäläinen-Koskela. Virallisesti tila jaettiin vuonna 1744 ja nimeksi tuli Koskela, siitä käytettiin myöhemmin myös nimeä Jutila.

Nykyisin tontti on autioitunut ja kasvaa heinää. Tontin pohjoisosassa on iso kuusi, jonka varjossa on rakennuksen kivijalka uuneineen. Kivijalka on kooltaan noin 5x8 metriä, se on osittain kalliopohjalla ja monin paikoin heinän ja turpeen peitossa. Sitä peittää kuusi ja pensaskasvillisuus sekä heinä. Sen koillispuolella on noin 5x5 metrin kokoinen kuoppa, syvyys noin puoli metriä, joka liittyy talon rakenteisiin.

Kuvat: AKDG6218:1-3

Aiemmat tutkimukset: -

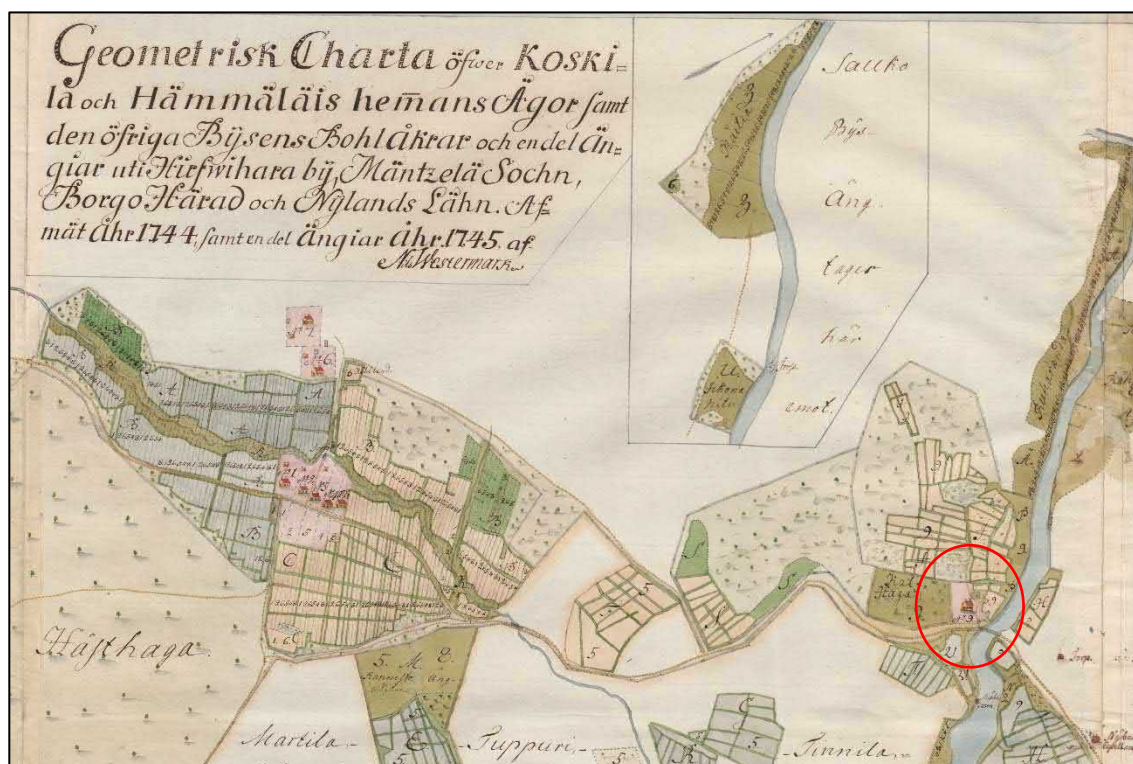
Aiemmat löydöt: -

AKDG6218:2 Hirvihaara Koskela. Autioitunut historiallisen ajan asuinpaikka, rajattu punaisella. Dronekuva idästä.

AKDG6218:3 Hirvihaara Koskela. Kivijalan nurkka. Kuva luoteesta.

Ote kartasta vuodelta 1745 (Westermark). Hirvihaaran kylä, jonka talokeskittymä erottuu Hirvihaarantien ja joen välissä. Mäkelä nro 6 ja Eskola nro 7 ovat siirtyneet Mäkipuolin alueelle ja Koskela nro 9 (ympyröity) on sillan kupeessa. Talokeskittymään kuuluvat talot vasemmalta lukien 1. Marttila, 2. Tuppurin, 5. Hämmäläinen, 4. Finnilä ja 8. Lassila. Nro 3 Sukula on siirtynyt pari kilometriä pohjoiseen. (KA B30/3:1-2)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hirvihaara Koskela, 1000038497, historiallinen, asuinpaikat, talonpohjat, kiinteä muinaisjäännös
 Hirvihaara Myllykoski, 1000038496, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt, kiinteä muinaisjäännös

Hirvihaara Myllykoski, 1000038496 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** vesimyllyt
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6721528 I: 404065 Z: 70
ETRS-GK25: P: 6722963 I: 25513530

Koordinaattiselite: Nykyisen myllyrakennuksen vierestä

Lähin osoite: Hirvihaarantie 254, Mäntsälä

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: -

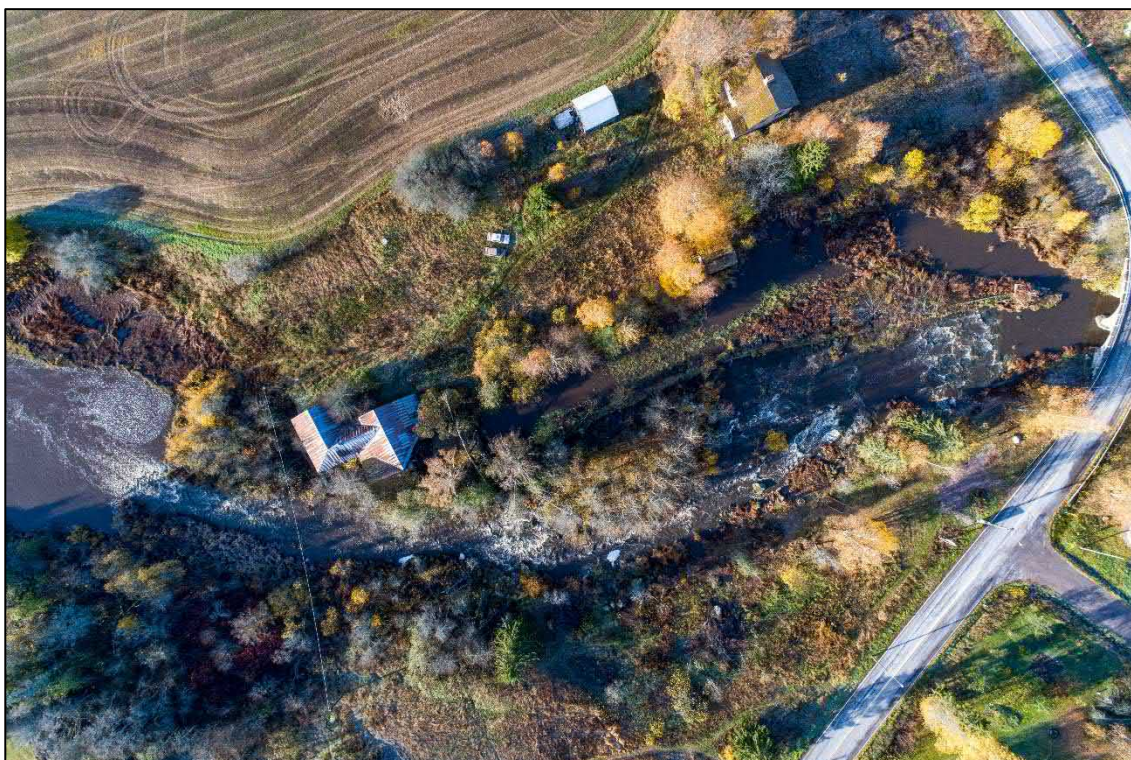
Inventointihavainnot:

Hirvihaaran kylässä olevan Hirvihaaranjoen Myllykoskessa on ollut myllynpaikka vuosisatojen ajan. Mylly on merkitty karttaan vuodelta 1745, Kuninkaan kartastoon (v. 1776-1805) ja 1800-luvun pitäjänkartastoon ja Senaatinkartastoon, se ollut käytössä pitkään 1900-luvulle. Tietoa myllyn perustamisesta ei ole, mutta Hirvihaaran asutus on peräisin 1400-luvulta ja lähimpänä koskena, sitä on varmaan käytetty myllyn paikkana pian sen jälkeen. Nykyisin paikalla on lahoamassa olevat myllyn jäännökset, näkyvissä on niin betoni kuin luonnonkivirakenteita mm. myllynperustuksissa, patorakenteissa ja koskessa. Koskesta on erotettu luonnonkivistä tehdyllä muurilla uoma, joka on tuonut veden kosken ohitse myllyyn. Myllyn lähiympäristö ja kosken rannat ovat tiheän kasvillisuuden peitossa eikä rakenteita kyetty vuoden 2019 inventoinnissa kunnolla hahmottamaan. Pitkän käyttöikänsä takia alueella on luultavasti löydettävissä jäännöksiä usealta ajanjaksolta. Autioituneena mylly lähialueineen muodostaa arkeologisesti potentiaalisen kohteen.

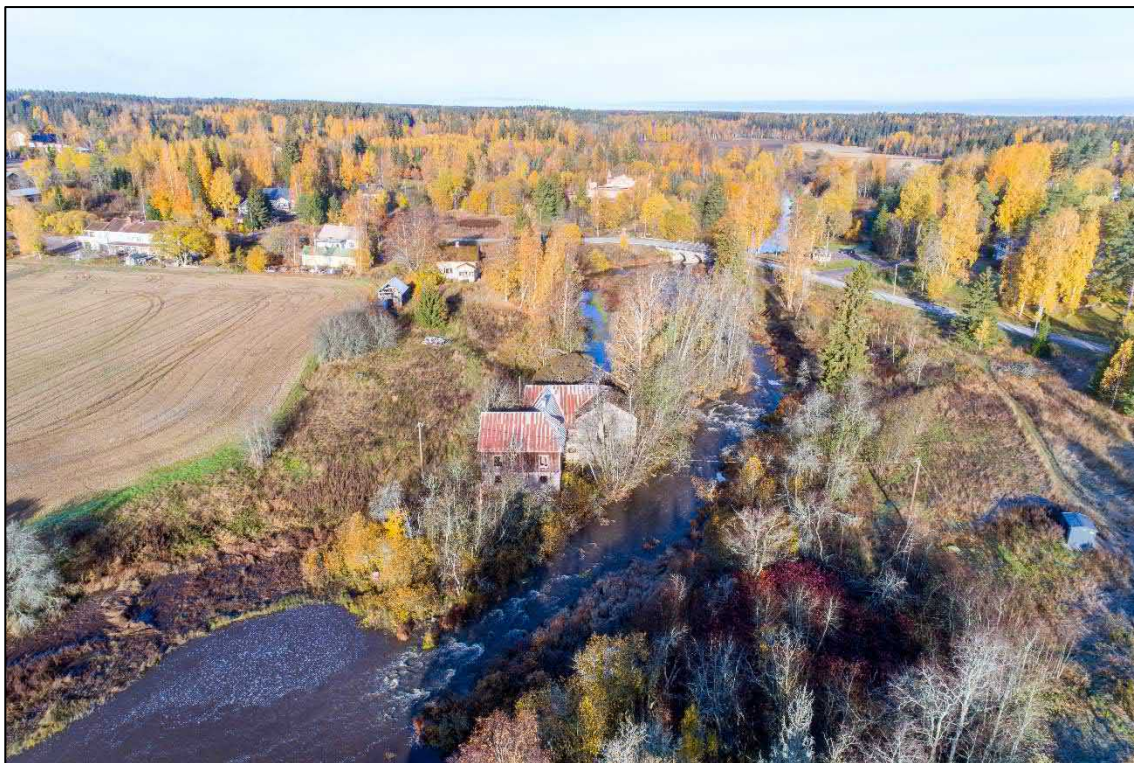
Kuvat: AKDG6207:1-6

Aiemmat tutkimukset: -

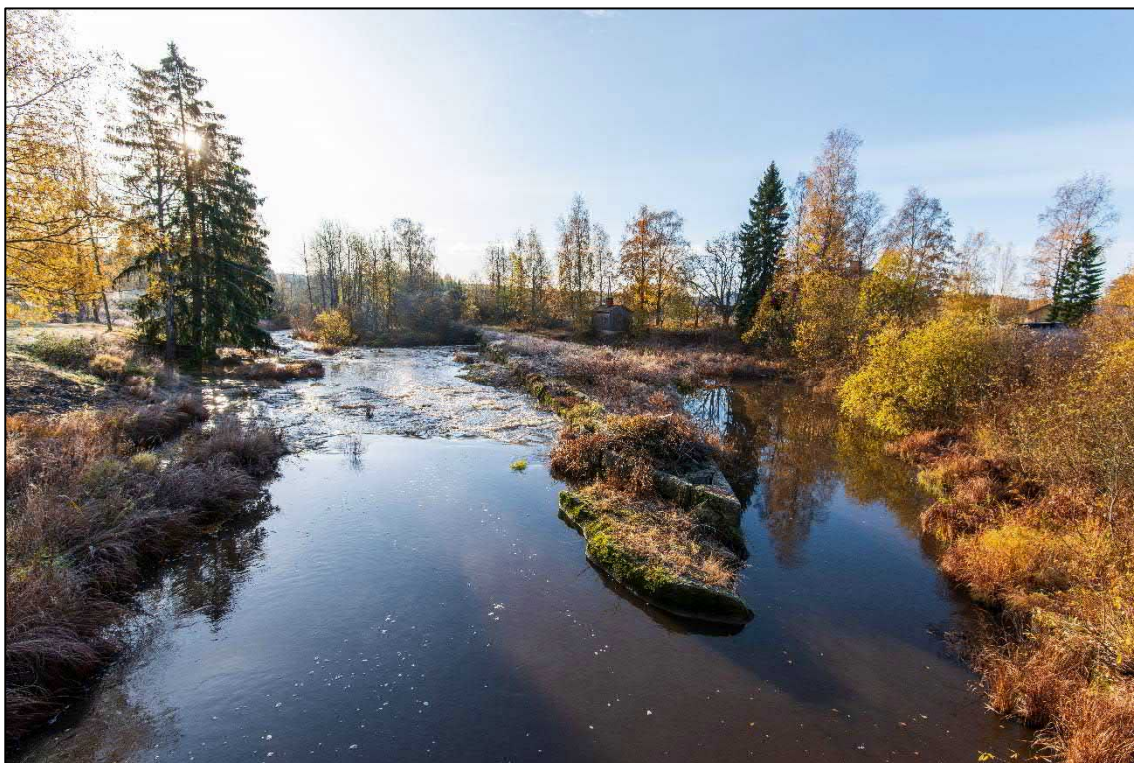
Aiemmat löydöt: -

AKDG6207:1 Hirvihaara Myllykoski. Dronekuva idästä.

AKDG6207:2 Hirvihaara Myllykoski. Dronekuva kaakosta.

AKDG6207:3 Hirvihaara Myllykoski. Koski syysaamuna. Kuva sillalta, pohjoisesta.

AKDG6207:4 Hirvihaara Myllykoski. Rappeutunut myllyrakennus ja sen pusikoitunut ympäristö. Kuva koillisesta.

AKDG6207:5 Hirvihaara Myllykoski. Vanhan myllyn romahtaneita rakenteita. Kuva lounaasta.

AKDG6207:6 Hirvihaara Myllykoski. Osa myllyn rakenteista sisällä myllyssä on kunnostettu ilmeisesti muutamia kymmeniä vuosia sitten ja vielä kohtuullisen hyvin säilyneitä.

Ote kartasta vuodelta 1745 (Westermark), johon mylly on merkitty. (KA B30/3:1-2)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hirvihaara Koskela, 1000038497, historiallinen, asuinpaikat, talonpohjat, kiinteä muinaisjäännös
 Hirvihaara Myllykoski, 1000038496, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt, kiinteä muinaisjäännös

Hirvihaara Mäkelä, 100038501 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Alatyyppi:

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6721329 I: 402900 Z: 77

ETRS-GK25: P: 6722729 I: 512371

Koordinaattiselite: Koordinaatit Mäkelän ja Lassilan talojen rajalta arvioituna vuoden 1745 kartasta, nykyistä pihamaata

Lähin osoite: Yli-Eskolantie 8

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

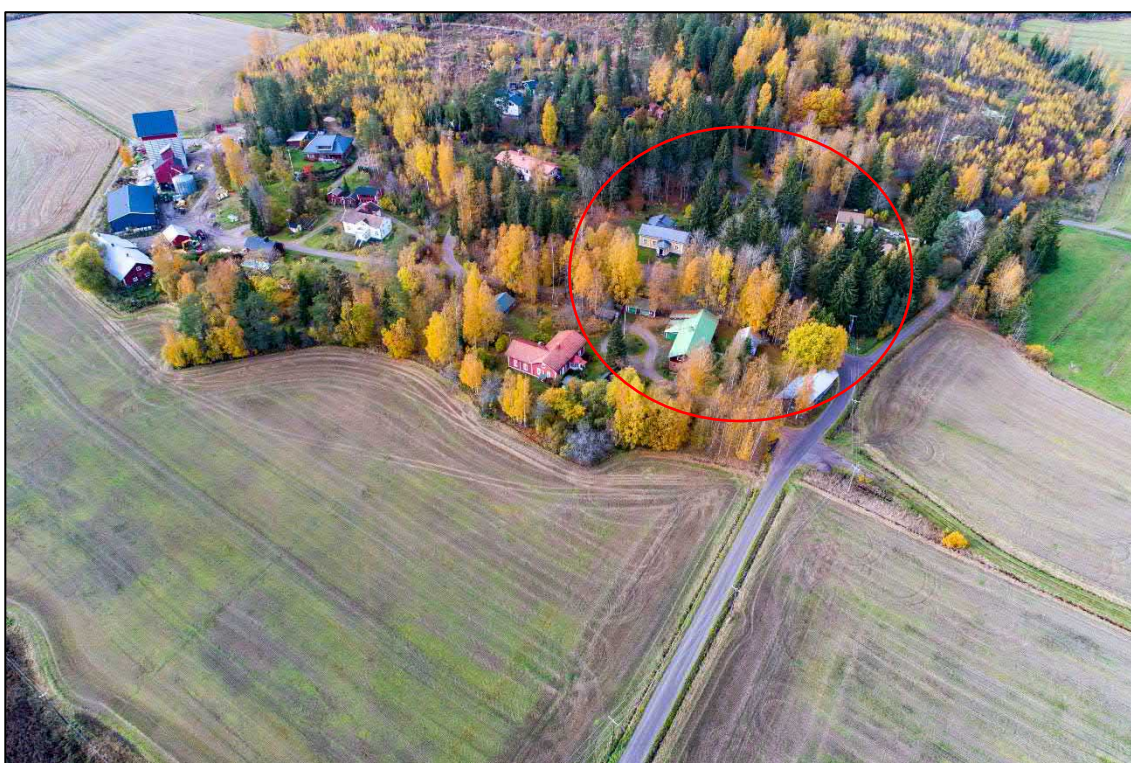
Inventointihavainnot:

Hirvihaaran Mäkelän ja Lassilan talot ovat alun perin sijainneet Kylänojan eteläpuolella, missä sijaitsee kantakylän vanhin asutus (ks. Hirffeharaby). Tarkka siirtymisen ajankohta ei ole tiedossa, mutta vuonna 1695 käräjillä käsiteltiin Hirvihaaran talojen sijaintia ja todettiin, että em. talot ovat muuttaneet puron toiselle puolelle jo kauan aikaa sitten. Mäkelä ja Lassila sijaitsivat rinnakkain Mäkipuolin etelärinteessä vuoden 1745 kartan mukaan. Mäkipuolen eteläosa on edelleen asuttua ja melko tiheän rakennettua. Vanhojen talojen pihoilla on rakennuskantaa eri ajoilta. Mäkelä on säilyttänyt alkuperäisen luonteensa ja maatalousvaltaisen elinkeinonsa, joten se on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuvat: AKDG6210:1

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6210:1 Hirvihaaran Mäkipuoli, jolla sijaitsee Mäkelän vanha asutus. Dronekuva kaakosta.

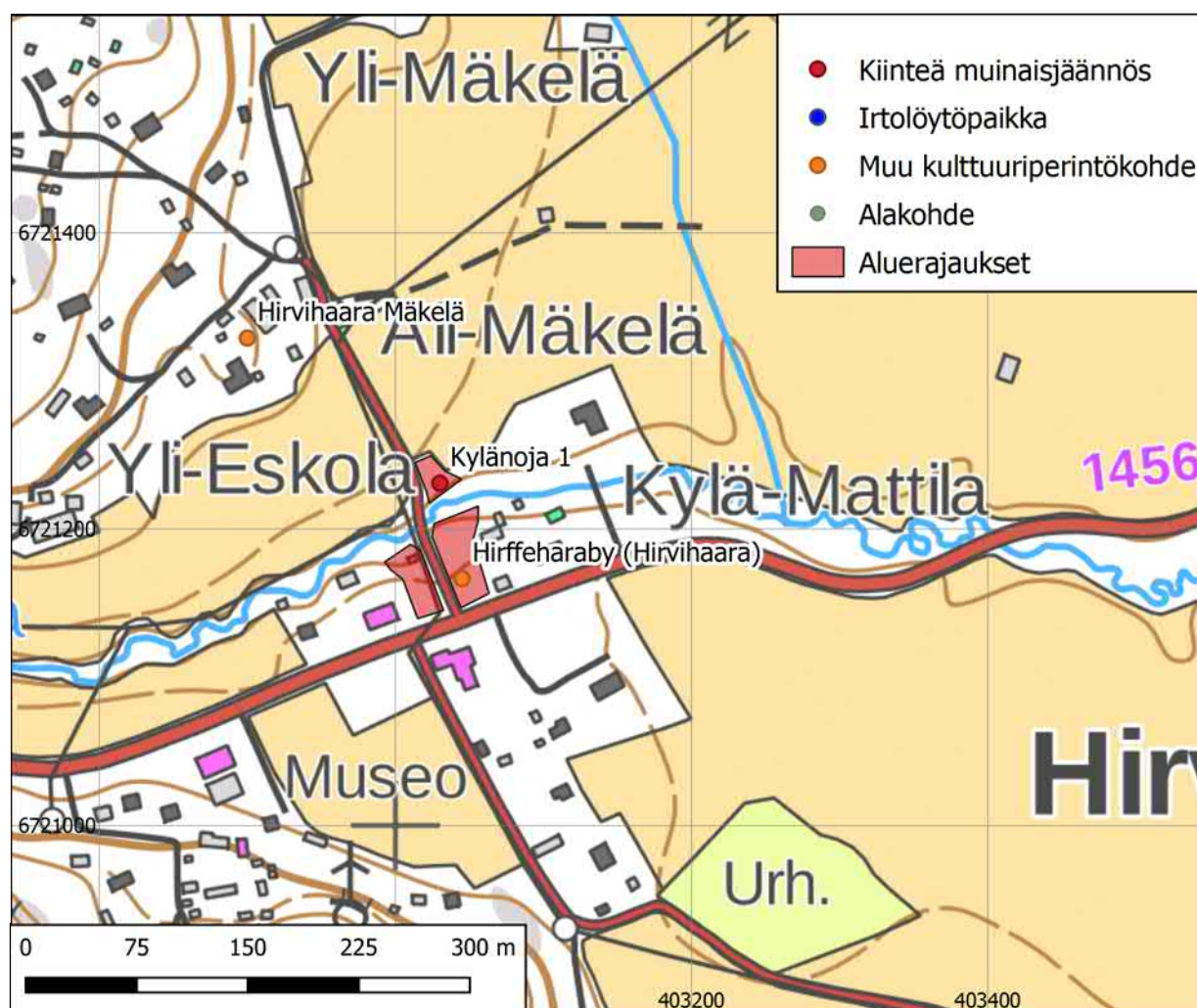
Ote kartasta vuodelta 1745 (Westermark). Mäkelä nro 6 ja Eskola nro 7 ovat siirtyneet kylän talokeskittymästä Mäkipuoliin ja Koskela on sillan kupeessa. Talokeskittymään kuuluvat talot vasemmalta lukien 1. Marttila, 2. Tuppuri, 5. Hämmäläinen, 4. Finnilä ja 8. Lassila. Nro 3 Sukula on siirtynyt pari kilometriä pohjoiseen. (KA B30/3:1-2)

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hirffeharaby (Hirvihaara), 1000038499, historiallinen, asuinpaikat, kylänpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Hirvihaara Mäkelä, 1000038501, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde

Kylänoja 1, 1000038500, historiallinen, asuinpaikat, torpat, kiinteä muinaisjäännös

Horsmankallio, 1000038507 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet **Alatyyppi:** rajamerkit
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6713143 I: 406118 Z: 108
ETRS-GK25: P: 6714642 I: 515838

Koordinaattiselite: rajamerkin gps-koordinaatit

Lähin osoite: Pornaistentie 980, Mäntsälä

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Pornaisten ja Mäntsälän rajalla Horsmankalliolla. Mustijoen laakso on kallioiden länsipuolella. Mäntsälän Nummisten kylästä on varhaisin maininta vuodelta 1507, jolloin käsiteltiin sen rajaa Halkian kylän kanssa. Yhdeksi rajapaikaksi mainitaan Osmankallio. Peruskartalta löytyy rajalta nykyisin paikka nimeltä Horsmankallio, jota voi pitää samana paikkana. Horsmankallion laella on kivistä kasattu rajamerkki. Se on kasattu kallion päälle, ilmeisesti kalliosta lohjenneista kulmikkaista kivistä. Alimpana on noin metrin mittainen ja puolisen metriä leveä kivi, muut kivet ovat noin 20-40 cm sivuiltaan. Rajamerkki on kooltaan noin 1,5 metriä kanttiinsa ja korkeutta noin metri.

Kuvat: AKDG6268:1

Aiemmat tutkimukset: -

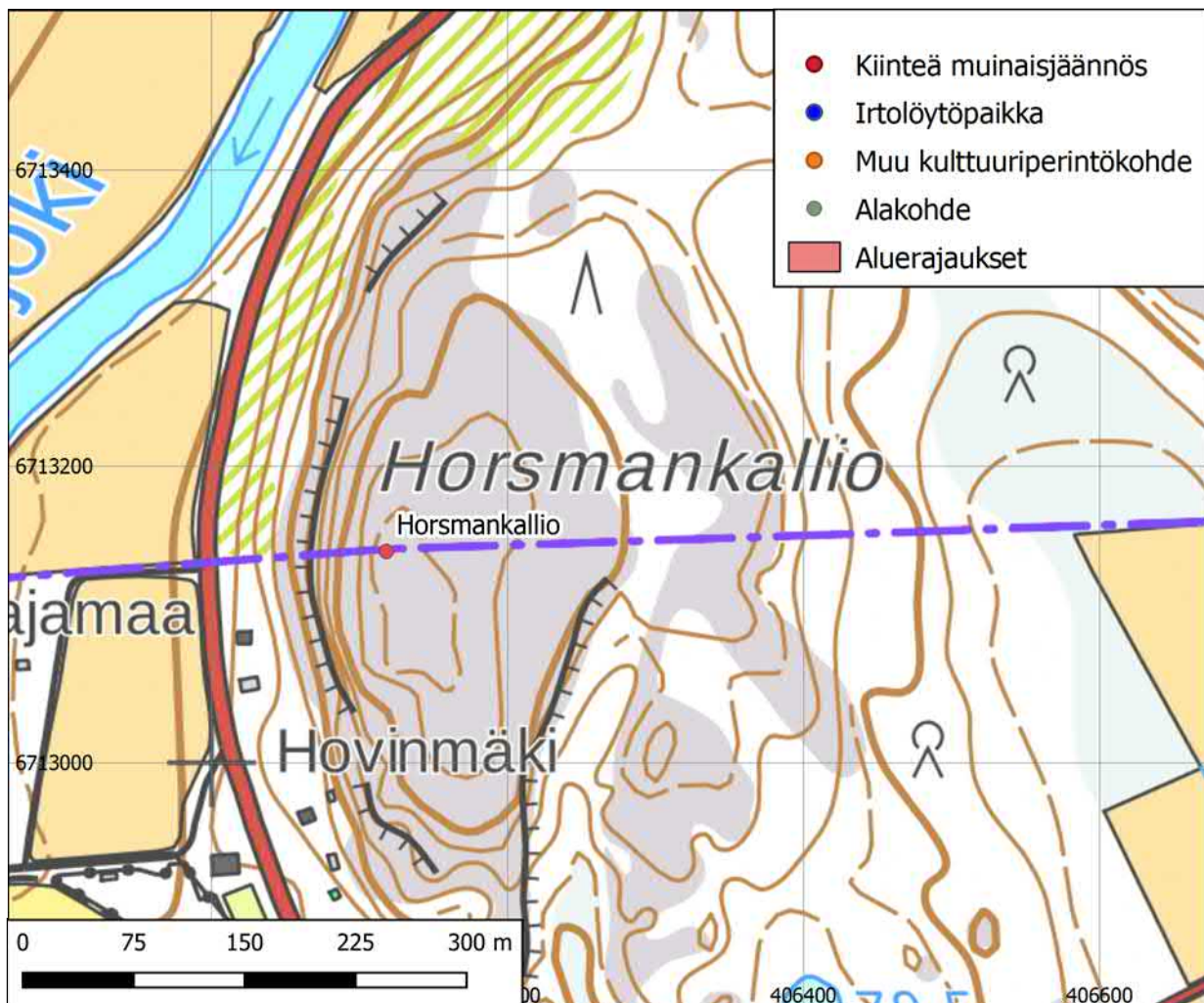
Aiemmat löydöt: -

AKDG6268:1 Horsmankallio. Rajamerkki kalliolla. Kuva idästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Horsmankallio, 1000038507, historiallinen, kivirakenteet, rajamerkit, kiinteä muinaisjäännös

Hovila, 1000038494 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** tervahaudat
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6714867 I: 401516 Z: 90
ETRS-GK25: P: 6716226 I: 511184

Koordinaattiselite: Tervahaudan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Eteläinen Pikatie 449

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Uusi kohde, ei aiempaa kuvausta

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Nummisten kylän länsiosassa noin 40 metriä tiestä 140 länteen, Hovilan talon kaakkoispuolella. Tervahauta löytyi vuoden 2019 inventoinnissa vinovalovarjostekuvan avulla. Tervahauta on halkaisijaltaan noin 16 metriä vallien ulkoreunasta mitattuna. Vallit ovat melko matalat, leveydeltään 2-3 metriä. Hauta on melko laakea muodoltaan. Rännikaivanto johtaa etelään, loivaan alarinteeseen. Paikalla oli tehty äskettäin hakkuut ja tervahaudassa ja ympäristössä oli jonkin verran hakkuujätettä. Maaperä on hiekkaa.

Kuvat: AKDG6258:1

Aiemmat tutkimukset:

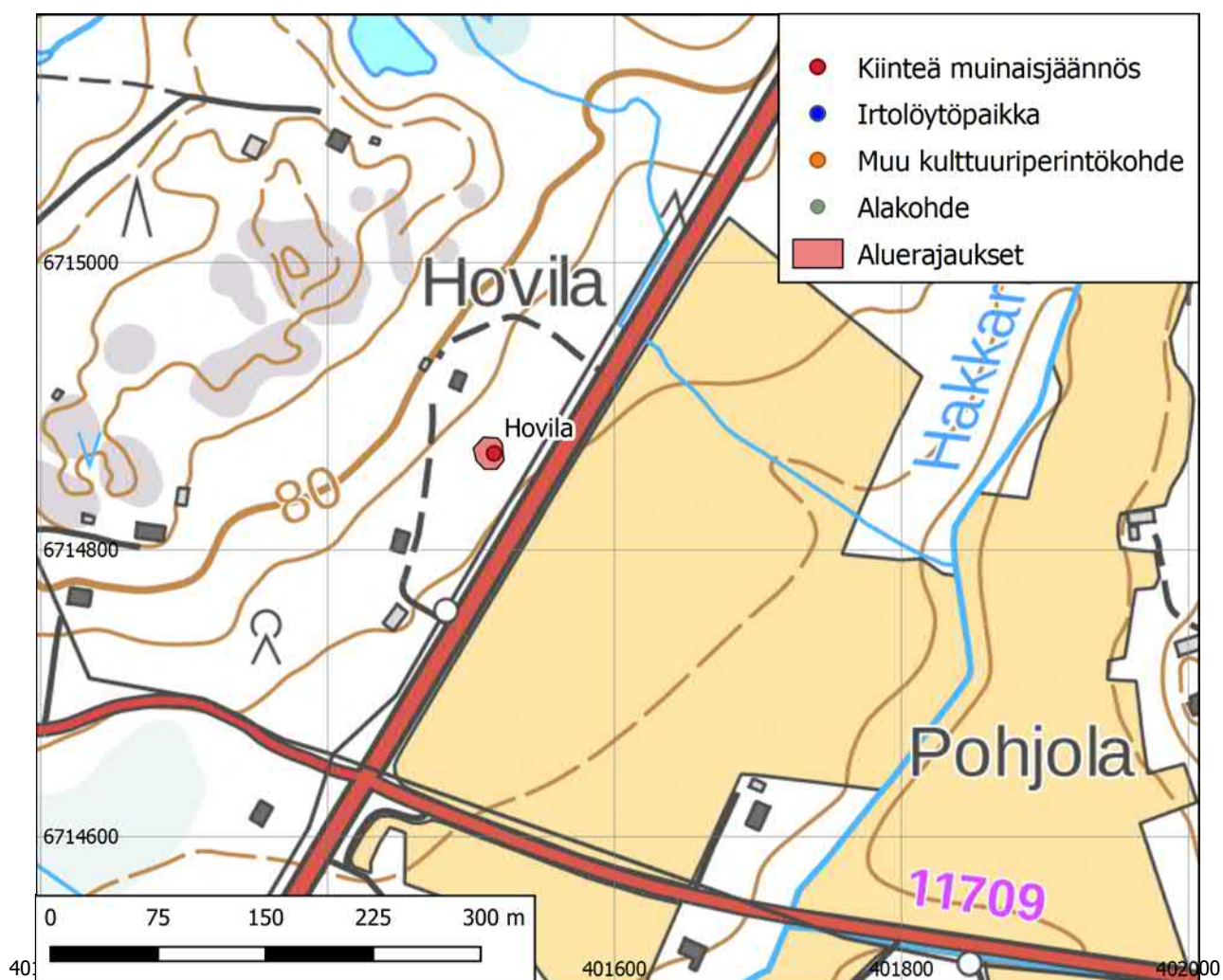
Aiemmat löydöt:

AKDG6258:1 Hovila. Tervahauta hakkuuaukealla. Kuva etelästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualan arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hovila, 1000038494, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat, kiinteä muinaisjäännös

Humalistonmäki, 1000038531 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi:

Alatyyppi:

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6726301 I: 409541 Z: 80

ETRS-GK25: P: 6727902 I: 518860

Koordinaattiselite: Rakennuksen pohjan, jossa uunin jäännökset, gps-koordinaatit

Lähin osoite: Jussinkorventie 21, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Mäntsälän kylässä, noin 3,5 km Mäntsälän keskustasta pohjoiseen. Lahdentie kulkee noin 200 metriä itään ja heti kohteen eteläpuolella on Jussinkorventie. Norkullan kartano on noin 150 metriä etelään. Varttuneessa kuusikossa on kaksi rakennuksen pohjaa. Ensimmäinen rakennuksen pohja on neliskanttinen, kooltaan noin 4x5 metriä. Kivijalka on sammalen peittämä, kivijalan nurkkakivet on erotettavissa, luoteisnurkassa on kumpu, halkaisija noin 1,5 metriä, joka sisältää uunin jäännökset. Tästä noin 4 metriä luoteeseen on toinen noin 15-20 cm koholla oleva suorakaiteen muotoinen alue, kooltaan noin 2,5x4 metriä.

Kuvat: AKDG6267:1-2

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

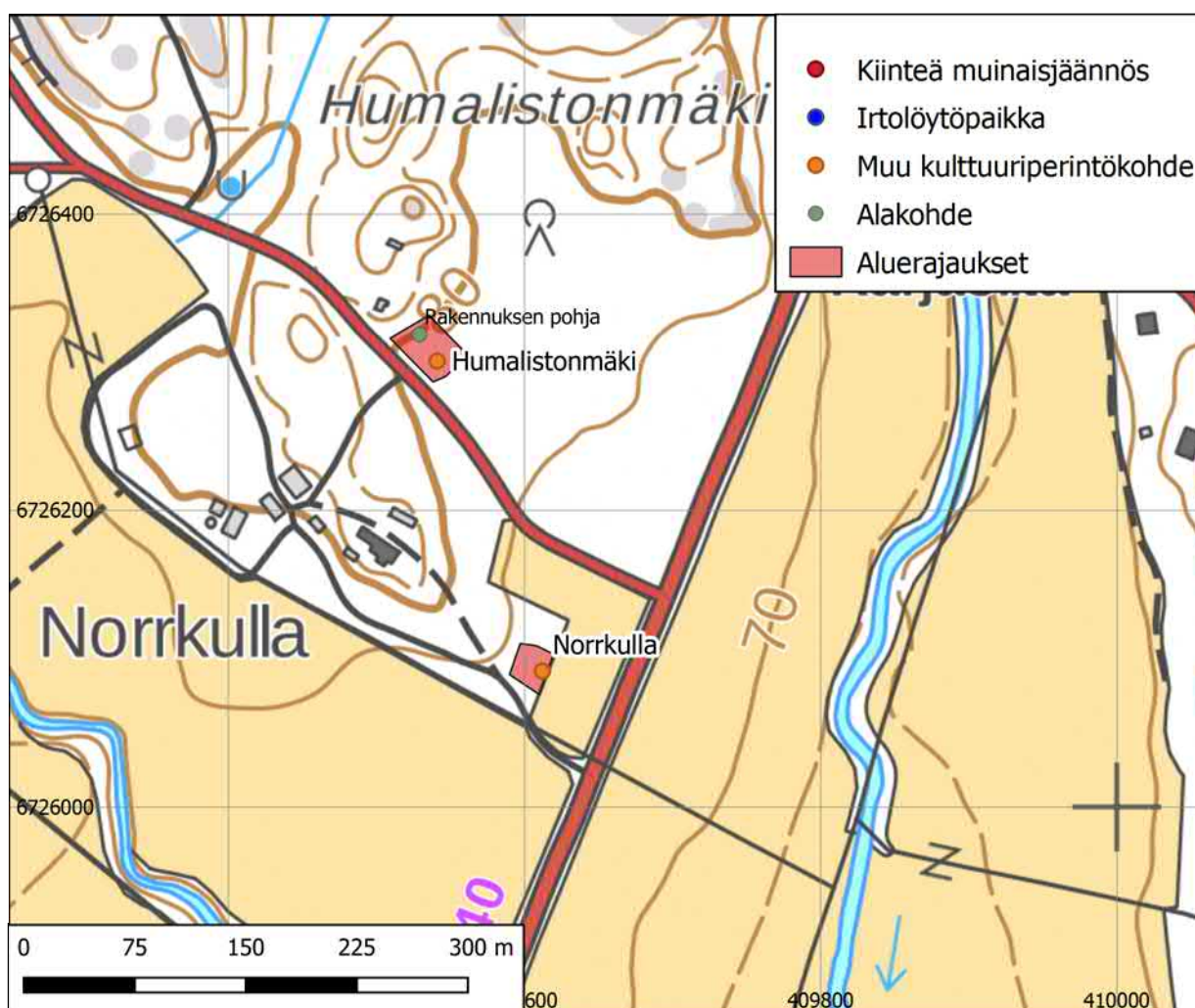
AKDG6267:1 Humalistonmäki. Sammaloitunut rakennuksen pohja, oikeassa reunassa matalana kumpuna erottuva uunin paikka. Näkyvät huonosti kuvassa. Kuva koillisesta.

AKDG6267:2 Humalistonmäki. Mahdollinen rakennuksen pohja edellisen lähellä erottuu suorakaiteen muotoisena kohoumana. Kuva etelästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Humalistonmäki, 1000038531, historiallinen, asuinpaikat, torpat, muu kulttuuriperintökohde
 Norrkulla, 1000038530, historiallinen, asuinpaikat, torpat, muu kulttuuriperintökohde

Hurankoski, 1000038498 (uusi kohde)

Laji: muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat **Alatyyppi:** vesimyllyt
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** historiallinen
ETRS-TM35FIN: P: 6722456 I: 403085 Z:
ETRS-GK25: P: I:

Koordinaattiselite: Gps-koordinaatit patorakenteen kohdalta

Lähin osoite: Kuntomajantie 117, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Hirvihaaranjoessa, Hirvihaaran hiihtokeskuksen pohjoispuolella, Hyvinkääntie kulkee noin 100 metriä Hurankosken pohjoispuolitse. Historiallisiin karttoihin on merkitty myllynpaikka, joka sijaitsee noin 200 metriä lännempänä kuin Hurankoski. Paikalla ei kuitenkaan ole mitään merkkejä myllystä eikä se sovi oikein muutenkaan myllynpaikaksi. Sen sijaan Hurankoski sopii ja siellä havaittiin patorakenteita ja mahdollinen rakennukseen liittyvä kivirakenne vuoden 2019 inventoinnissa. Joen itärannalla on noin 10 metriä pitkä isoista kivistä ladottu patorakennelma, leveydeltään pari metriä. Sen molemmin puolin on kasvillisuutta ja kivikkoa. Myös länsirannalla on vastaavaa patorakennelmaa. Vaikuttaisi siltä, että altaan länsinurkasta on voinut kulkea kapea uoma myllylle, se on vaikeasti havaittavissa, mutta erottuu dronekuvassa ehkä paremmin kuin maastossa. Länsirannalla on myös mahdollisesti rakennuksen pohjakiveystä, mutta se ei erotu selvästi ja on hieman tulkinnanvarainen.

Kuvat: AKDG6208:1-3

Aiemmat tutkimukset: -

Aiemmat löydöt: -

AKDG6208:1 Hurankoski. Myllyn padon jäännöksiä koskessa. Patorakenne, uoma ja mahdollinen rakennuksen pohja ympäröity Dronekuva idästä.

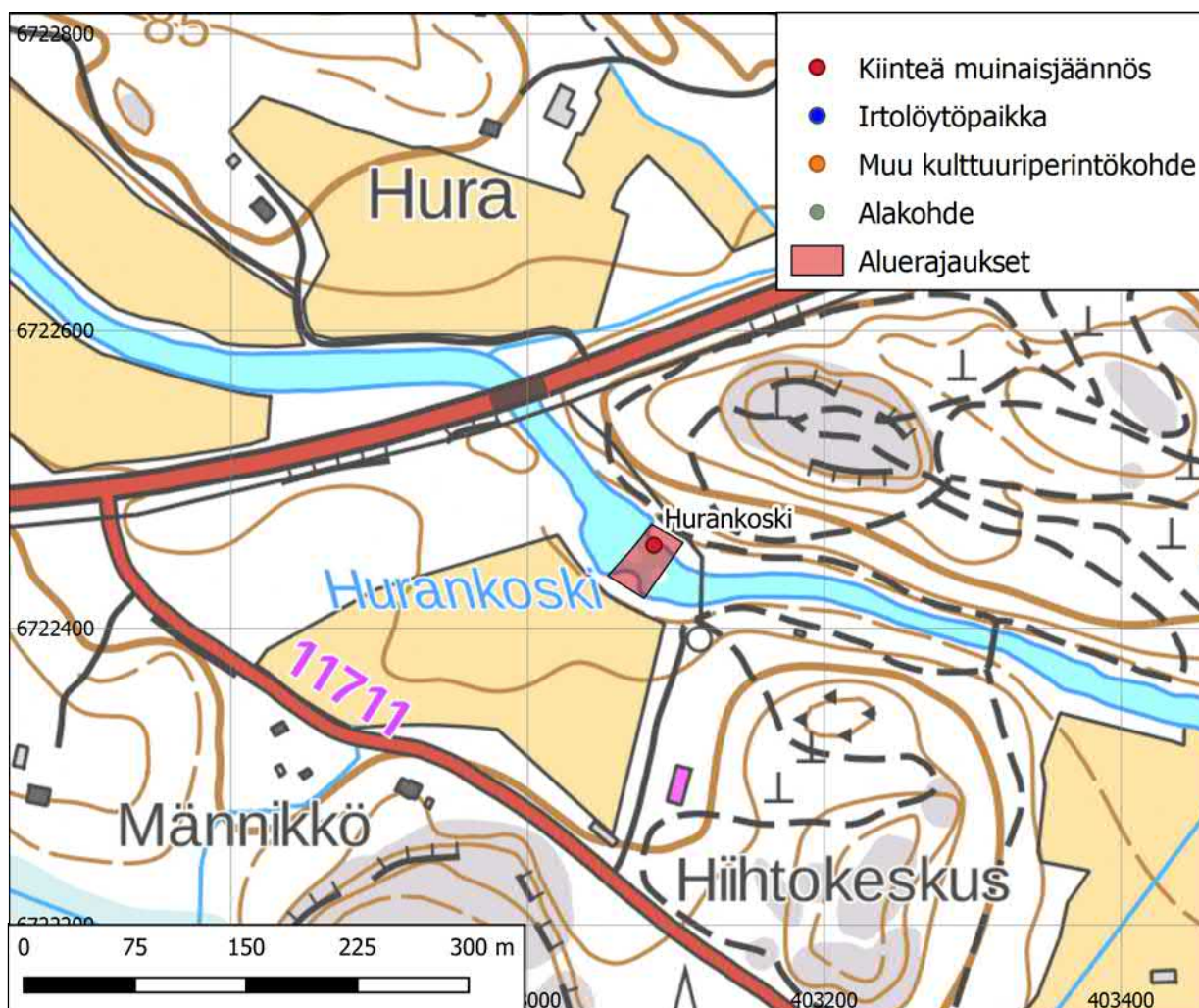
AKDG6208:2 Hurankoski. Dronekuva idästä.

AKDG6208:3 Hurankoski. Myllynpaikka ja patorakenteita koskessa. Kuva etelästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hurankoski, 1000038498, historiallinen, työ- ja valmistuspaikat, vesimyllyt, muu kulttuuriperintökohde

Ilomaa, 505010006

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet **Alatyyppi:** röykkiöt
Lukumäärä: 1 **Ajoitus:** ajoittamaton
ETRS-TM35FIN: P: 6723295 I: 403956 Z: 87,5
ETRS-GK25: P: I:

Koordinaattiselite:**Lähin osoite:****Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Röykkiö sijaitsee 600 m luoteeseen Ilomaan tilan päärakennuksesta soiden ja peltojen ympäröimän mäkialueen itälaidalla, pellolle viettävän mäen rinteessä. Röykkiön koko on 2 x 2 m.

Inventointihavainnot:

Kohdetta yritettiin etsiä vuoden 2019 inventoinnissa, mutta sitä ei löytynyt tiheän kasvillisuuden takia.

Kuvat: AKDG6250:1

Aiemmat tutkimukset:

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi

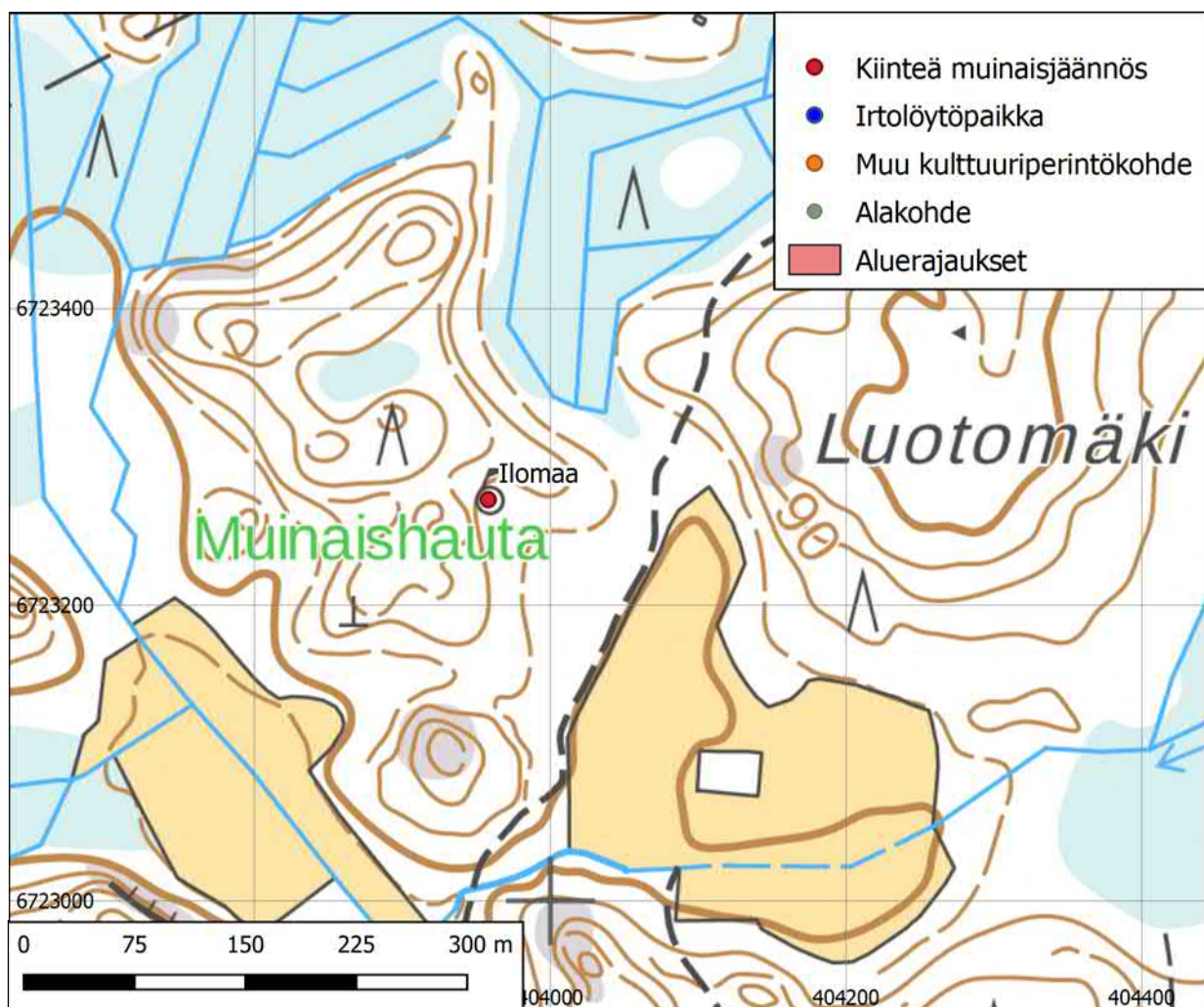
Aiemmat löydöt: -

AKDG6250:1 Ilomaa. Röykkiötä ei löydetty tiheän vesakon ja kasvillisuuden takia. Kuva osoittaa muinaisjäännösrekisterin koordinaattipistettä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualan arkeologinen inventointi 2019-2020.

Ilomaa, 505010006, ajoittamaton, kivirakenteet, röykkiöt, kiinteä muinaisjäännös

Jerpinmäki, 1000038656 (uusi kohde)

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Alatyyppi:

Lukumäärä: 1

Ajoitus: historiallinen

ETRS-TM35FIN: P: 6740341 I: 404065 Z: 90

ETRS-GK25: P: 6741773 I: 512957

Koordinaattiselite: kivijalan gps-koordinaatit

Lähin osoite: Linnaistentie 265, Mäntsälä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: -

Inventointihavainnot:

Kohde sijaitsee Linnaisten kartanosta pari kilometriä itään Linnaistentien eteläpuolella. Peruskartassa on nimi Jerpinmäki, joka on ollut historiallisen ajan asuinpaikka, mutta autioitunut. Vuoden 2020 inventoinnissa alueelta etsittiin asuinpaikkaan liittyviä jäännöksiä. Linnaistentien pohjoispuoli, jolla talo on todennäköisesti ollut, kasvaa erittäin tiheää nuorta kuusitaimikkoa, lisäksi maaperä on syvästi äestetty, joten havaintojen teko oli mahdotonta ja luultavasti kohde on pahoin vaurioitunut. Linnaisten tien eteläpuolelta löydettiin pieni sammaloitunut kivijalka, 3,5x2,5 metriä, sisäosa kooltaan noin 2,5x1 metri. Puolisen metriä leveä sisäänkäynti on tien puolella. Itäpuolella, kivijalan ja puisen vajan välissä, on pari matalaa kuopannetta, halkaisija pari metriä.

Kuvat: AKDG6310:1

Aiemmat tutkimukset: -

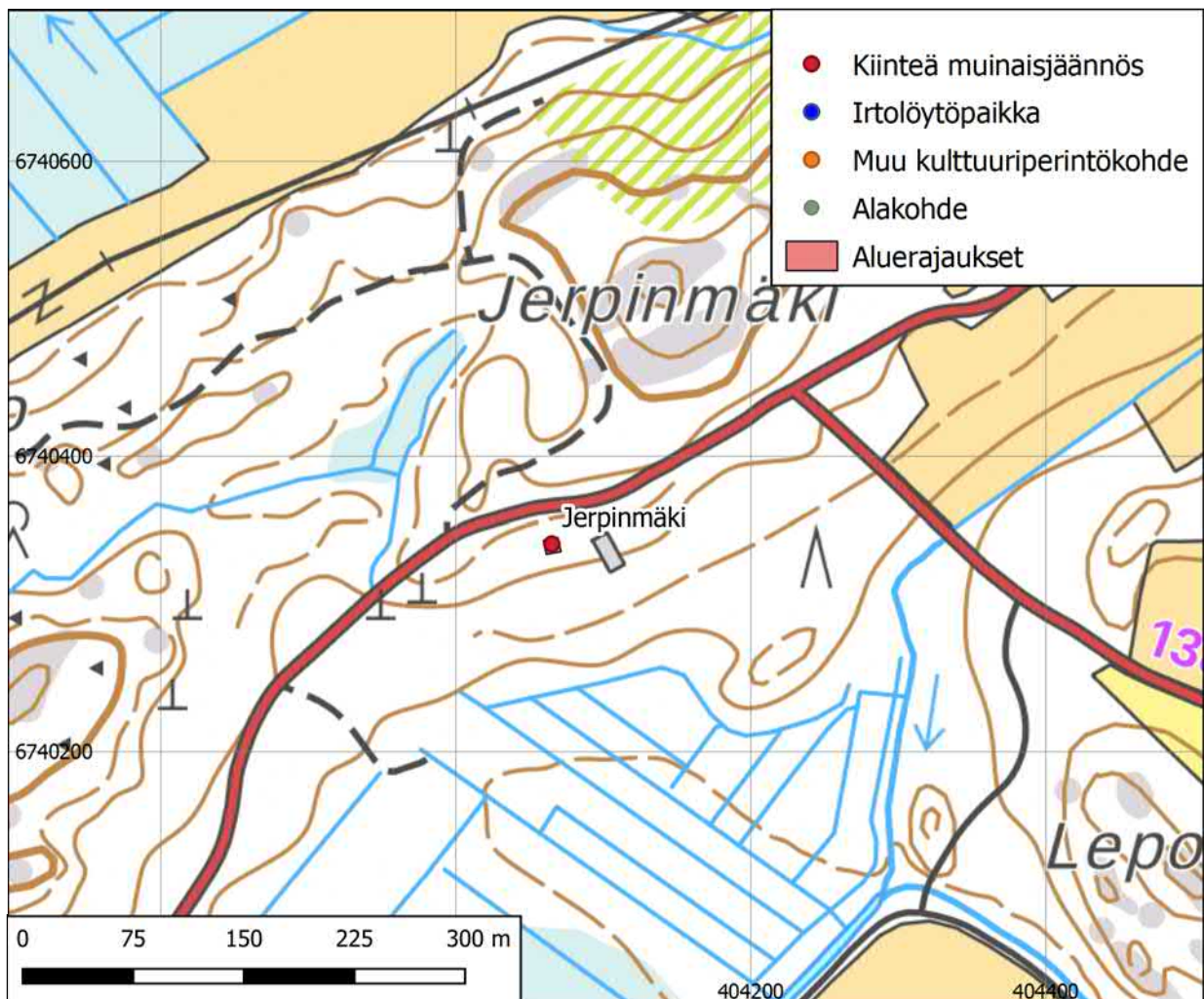
Aiemmat löydöt: -

AKDG6310:1 Jerpinmäki. Pienen rakennuksen kivijalka. Kuva pohjoisesta.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Jerpinmäki, 1000038656, historiallinen, asuinpaikat, kiinteä muinaisjäännös

Jortinkallio, 505010002**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Muinaisjäännöstyyppi:** raaka-aineen hankintapaikat**Alatyyppi:** louhokset**Lukumäärä:** 1**Ajoitus:** ajoittamaton**ETRS-TM35FIN:** P: 6715880 I: 403497 Z: 100**ETRS-GK25:** P: 6717299 I: 513134**Koordinaattiselite:** Vuoden 1984 inventointiin merkitty sijainti**Lähin osoite:** Hakkarintie 73, Mäntsälä**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Kvartsilouhos sijaitsee Koivulan tilan päärakennuksesta noin 800 m länsiluoteeseen kallion korkeimmalla kohdalla. Löydöt kvartseja.

Inventointihavainnot:

Kallion korkeinta kohtaa, jolla on havaittu v. 1971 merkkejä mahdollisesta kvartsilouhoksesta. Inventoinneissa 1984 ja 2019 ei merkkejä siitä havaittu. Vuoden 2019 inventoinnin aikaan alueella kasvoi mäntytaimikkoa. Alueella on muutamia kalliopaljastumia, joita inventoinnissa käytiin läpi, pääosin alue on sammalen ja jäkälän peitossa. Kalliossa voi olla kvartsijuonteita, mutta niitä on mahdoton havaita peitteisyyden takia. Kohteelle ei voi tehdä aluerajausta, koska sen sijainti ei ole tiedossa.

Kuvat: AKDG6228:1**Aiemmat tutkimukset:**

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi

Aiemmat löydöt:

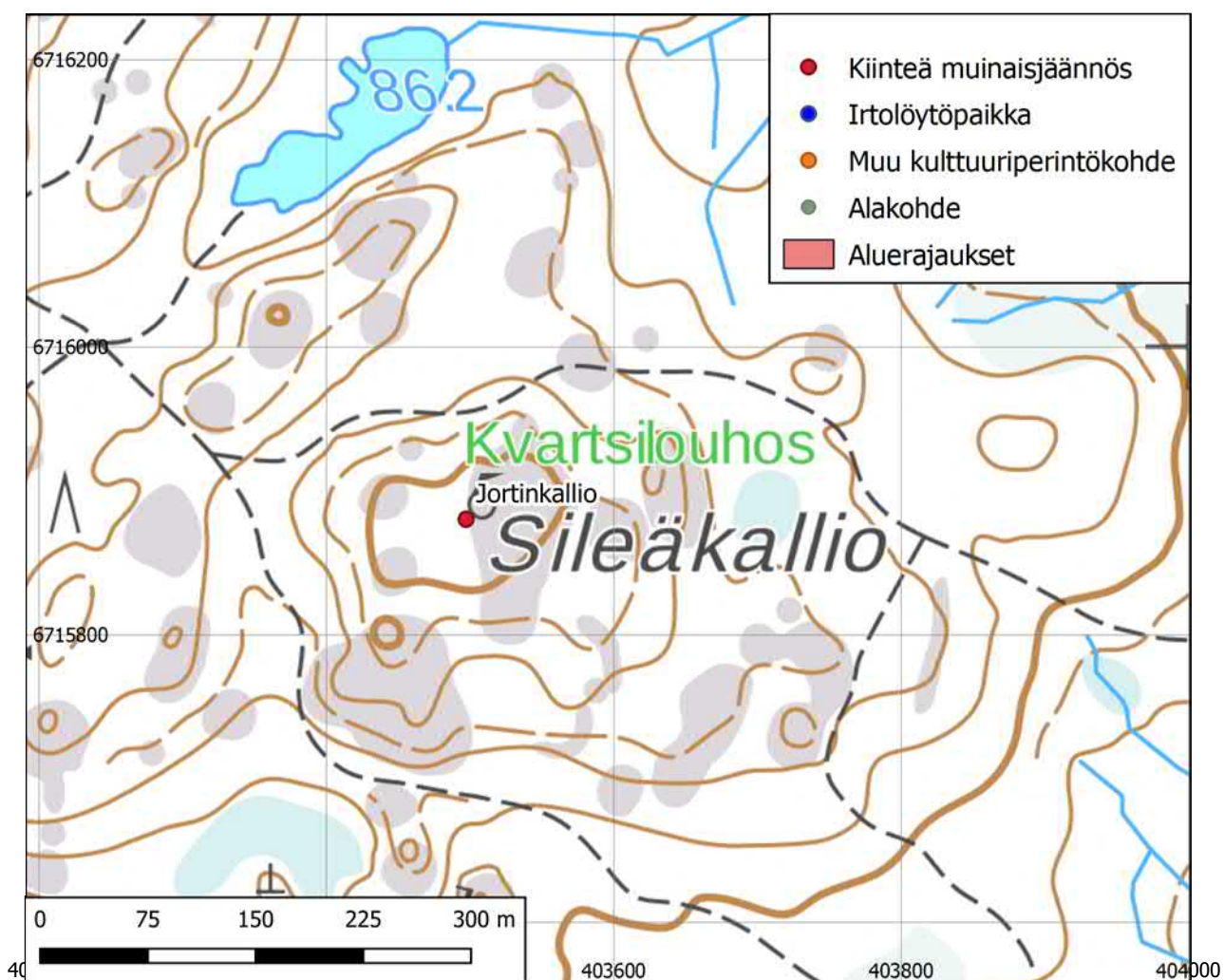
KM 18789 (Kvartsilouhos)

AKDG6228:1 Jortinkallio. Kallion korkeinta kohtaa, jolla on havaittu v. 1971 merkkejä mahdollisesta kvartsilouhoksesta. Inventoinneissa 1984 ja 2019 ei merkkejä siitä havaittu. Kuva idästä.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualan arkeologinen inventointi 2019-2020.

Jortinkallio, 505010002, ajoittamaton, raaka-aineen hankintapaikat, louhokset, kiinteä muinaisjäännös

Juhola, 100005957**Laji:** löytöpaikka**Muinaisjäännöstyyppi:** löytöpaikat**Alatyyppi:** ei määritelty**Lukumäärä:****Ajoitus:** kivikautinen**ETRS-TM35FIN:** P: 6715672 I: 410139 Z: 65**ETRS-GK25:** P: 6717293 I: 25519781**Koordinaattiselite:** tilan päärakennus**Lähin osoite:** Alimattilantie 22, Mäntsälä**Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:**

Kourutaltoa (KM 2452:60) on mahdollisesti löytynyt Herman Onkimaan kylästä Juholan tilan maalta. Tarkkaa löytöpaikkaa ei tiedetä.

Inventointihavainnot:

Kohde tarkastettiin vuoden 2019 inventoinnissa. Esineen tarkka löytöpaikka on tuntematon. Juholan ja Mattilan välisellä pellolla on erotettavissa harjanne, joka on ilmeisesti muinaista rantatörmää, se hahmottuu noin 70 metrin korkeuskäyrän mukaisesti. Löytöpaikat liittyvät Ancylusjärven aikaiseen merenrantavaiheeseen, jolloin nykyisen Isojärven kohdalta laajeni merenlahti pohjoiseen, juuri tälle alueelle. Aluetta käytiin läpi, mutta mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa ei havaittu.

Kuvat: AKDG6206:1**Aiemmat tutkimukset:**

Tuula Heikkurinen-Montell 1984 inventointi. Löydöt: Inventointikertomuksen kohde 18.

Aiemmat löydöt:

KM 2452:60 (kourutaltoa)

AKDG6206:1 Hermanongimaa Juhola. Historiallisen ajan asuinpaikka. Lisäksi pelloilta on kaksi kivikauden löytöpaikkaa, Juhola ja Mattila. Dronekuva kaakosta.

Mäntsälä. Yleiskaava 2050 suunnittelualueen arkeologinen inventointi 2019-2020.

Hermanongimaa Juhola, 1000038519, historiallinen, asuinpaikat, muu kulttuuriperintökohde
 Juhola, 1000005957, kiviakautinen, löytöpaikat, löytöpaikka

